...ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 70 (8290)
МАРТЫН 23
СУББОТО
1957 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хэблэл—политическэ хүдэлмэриин тон шухала арга нүхэсэл

Хэблэл гээшэ манай партиин эгээл хурса, эгээл хүсэтэ зэбсэг ха юм. Орон дотороо коммунизм байгуулха, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын табиһан гайхамшаг зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ үргэн ниитэ ажалшадые эмхидхэн элсүүлхэ, марксизм-ленинизмын агууехэ һургаалые арад зоной дунда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, советскэ хүнүүдые коммунистическэ үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ талаар манай хэблэл хэмжээлэшэгүй ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Орон доторнай хэблэлэй ехээр хүгжэн дэлгэрһэн ябадал советскэ арадай культурна хэмжээнэй гайхамшаг, ехээр дээшэлһые гэршэлэн харуулна. Советскэ Союз дотор мүнөө 48 миллион үлүүтэй хэһэг элдэб газетэ, хэдэн арбаад миллион хэһэг журналнууд, номууд хэблэгдэн гаргагдана. Манай ороной арад бүхэн өөрынгөө үндэһэн хэлэн дээрэ газетэ, журнал, ном уншадаг болонхой. Өөһэдынгөө республикыешье абажа үзэхэ болоо һаамнай, мүнөө манай эндэ гурбан республиканска газетэ, литературно-уранһайханай ба ниитэ-политическэ журнал, аймагай болон городской 25 газетэ, 6 олон тиражтай хэдэн газетэ хамта дээрээ 110 гара мянган хэһэгээр хэблэгдэн гаргагдана.

Олонхи хүнүүд газетэ, журнал уншангүйгөөр, орон доторхи, мүн хилын саада тээхи һонинуудые дуулангүйгөөр мүнөө байжа шадахаяа болёо бшуу.

Советскэ хэблэл Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын политикые арад зондо хододоо тайлбарилан ойлгуулдаг, ажалша ниитэтэеэ таһаршагүй холбоо барисаатай байдаг һэн тула, тэдэнэй дунда айхабтар хүндэтэй болонхой.

Газетэ, журнал саг үргэлжэ уншангүйгөөр, парти, правительствын шухала шухала шиидхэбэринүүдые һайтар ойлгонгүйгөөр, орон дотороо, мүн хилын саада тээ болоһон һонинуудые лаб мэдэнгүйгөөр хүн зоной дунда политическэ хүдэлмэри ябуулхын аргагүй ха юм. Эгээл тиимэһээ манай парти хэблэл тарааха, хүн зондо газетэ, журналнуудые олоор захиулжа уншуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг юм.

Зүгөөр газетэ, журналнуудые тарааха ябадалда республикымнай зарим аймагуудта нилээд дутагдалнууд үзэгдэһөөр гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Кяхтын аймагыешье абажа үзэхэ болоо һаа, жэшээнь, «Агитаторай блокнот» оройдоо 10 гаран хүн эндэ захижа уншадаг юм. Тиихэдэ эндэ нэгэшье МТС-эй, нэгэшье колхозой партийна организациин секретарь «Агитаторай блокнот» захижа уншадаггүй байба. Гэхэ зуура, энэ аймаг дотор 400-гаад агитатор хүдэлмэрилдэг гэжэ тоотой юм.

Теэд тус аймагай предприятинуудта, колхозуудта, МТС-үүдтэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр табигданхай байһыень шалгалта элирхэйлэн харуулһан байна. Юрэнхы эрдэмээ, политическэ бэлэдхэлээ олохон агитаторнуудай саг үргэлжэ дээшэлүүлдэггүй, газетэ, журнал тэдэнэй захижа уншадаггүй байһан ябадал аймагай ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэриин һулаар табигдаһанай нэгэ шалтагаан мүн болоо.

Республика дотороо, илангаяа хүдөө нютагуудта газетэ, журналнуудай гүйсэд һайнаар тараагдажа шадагдаагүй байһанай түлөө тон түрүүн «Союзпечатиин» областной таһаг, тэрэшэлэн аймагуудтахи хэлхеэ холбооной зарим конторонууд зэмэтэй байна. Юуб гэхэдэ, хэблэл захиулха гэжэ колхозой фермэ, бригада бүхэндэ ошожо, айл бүхэндэ орожо хүнүүдтэй хөөрэлдэдэг ушар тон үсөөн ха юм. Дуратай һаа, хүн зон өөһэдөө ерээд, хэблэл захина бэзэ гээд, гараа һугсараад, һанаа амархан һуужа байдаг хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд үсөөн бэшэ бшуу. Энээнһээ боложо, колхозуудай, илангаяа холын гүүртэ, отарануудай хүдэлмэрилэгшэд хэблэл захиха мүрөө оложо яда ядаһаар, нэгэшье газетэ, нэгэшье журнал абангүй үлэдэг байна.

Илангаяа Иволгын, Байкало-Кударын, Тарбагатайн, Хэжэнгын, Закаменай, Баргажанай ба бусад зарим аймагуудта мүнөө хэблэл тон хангалтагүйгөөр тараагданхай. Жэшээнь, Иволгын аймагта 300-гаад шахуу хэһэг «Бурят-Монголой үнэн» газетэ, 180-яад хэһэг «Байгалай толон» журнал, 70 хэһэг «Агитаторай блокнот», Баргажанай аймагта 200-гаад хэһэг «Бурят-Монголой комсомолец» газетэ, 160-аад хэһэг «Байгалай толон» журнал энэ жэлэй түрүүшын гурба һарын туршада дутуу тараагдаад байна.

Мүнөө энэ жэлэй үлэгшэ һарануудта хэблэлэй захил абтажа эхилэнхэй. Газетэ, журнал тарааха даалгабаряа аймаг бүхэн дүүргэхэ уялгатай. Хэблэл тарааха хэрэгые партийна комитедүүд өөһэдынгөө саг үргэлжын хиналта доро абаха зэргэтэй. Шухала болоод байбал, энэ асуудал партийна организацинуудай суглаанууд, КПСС-эй айкомуудай бюрогой заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, хэблэл тарааха даалгабаряа хэлхеэ холбооной конторо, отделени бүхэнэй, аймаг, сомон бүхэнэй заатагүй дүүргэхэ хэмжээнүүд абтаха зэргэтэй.

Мүн хэблэл захигшадтань газетэ, журналынь саг соонь хүргэхэ ябадалда онсо анхарал хандуулха шухала.

Хэблэл гээшэмнай политическэ хүдэлмэриин тон шухала арга нүхэсэл мүн. Тиимэһээ газетэ, журналнуудые хүн зоной дунда тарааха хэрэгтэ партийна организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха уялгатай.

Март, апрель һарануудта аргал шэбхэ гаргаха түсэбөө дүүргэхэ

Хорины МТС-эй коллектив амжалтатайгаар ажаллан, трактор болон хүдөө ажахын машинануудые заһабарилжа дүүргэбэ. Мүнөө эндэ комбайнуудые заһабарилжа ороо. МТС-эй түмэршэ дархан коммунист Аюр Бадмаевич Боянов хүдөө ажахын машинануудые заһабарилхадаа үдэрэйнгөө даабарие 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Боянов кукуруза таридаг сеялкэ заһабарилжа байна.

А. Мантаевай фото.

Уһалагдадаг газараа үргэдхэнэ

Нёдондо жэлдэ Баргажанай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз уһалагдадаг газарай гектар бүриһөө 18—20 центнер таряа хуряажа абаһан юм. Тиихэдэ уһалагдадаггүй газарһаа 2—3 центнер абтаа һэн.

Хабарай тарилгые энэ жэлдэ богони болзорто үнгэргэхын тулада ворошиловайхид һайнаар бэлдэжэ байна. Мүнөө жэлдэ дунда зэргээр гектар бүриһөө 13 центнер таряа абахаар хараалагдана. Таряалангай уһалагдадаг газарые үргэдхэжэ, абаһан уялгаяа бэелүүлхэ юм.

Уһалагдадаг газарые үргэдхэхэ зорилгоор 35 гидротехническэ барилга хэгдэхэ юм. Тэдэниие саг соонь бүтээхын тулада 156 кубометр модо шулуун бэлдэгдэжэ, барилгын байрада оруулагданхай. Энэ хабартаа уһалагдадаг газар 220 гектараар нэмээгдэхэ гү, али бүхыдөө 1800 гектар болохо байна.

Үндэр ургаса ургуулхын түлөө гол горхо зубшаһан поли, сабшалангай газар дээгүүр тошон халяагаа. Энэ үбэл 150 мянган кубометр мүльһэн поли дээрэ тогтоогдоһон байна.

Партиин Баргажанай айком, аймгүйсэдком хабарай тарилгада һайнаар бэлэдхэжэ байһан Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо дамжуулгын Улаан туг барюулба.

А. Белокопытов.

Шамдаха саг тулаа

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз Кударын аймаг соогоо томо колхозуудай нэгэниинь юм. Ороон һото культурануудые ехэхэн талмайда таридаг.

Хабарай тарилгын халуун хүдэлмэри ойртожо байна. Гэбэшье, колхозой хүтэлбэрилэгшэд тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие тэсэшэгүй удааруулна. Поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха түсэбөө нэгэшье комплексно бригада дүүргээгүй. Хэды олон машинатай, моридтой байбашье, бригадирнууд тэдэнээ хүсэдөөр хэрэглэжэ шаданагүй.

Нэгэдэхи комплексно бригадада (бригадирынь нүхэр Батомункуев) үрэһэ хүрэнгэ мүнөө болотор сэбэрлэгдэжэ, тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй байһаар. Хабарай тарилгын газаагаа ороод байхада үрэһэ андалдаха хүдэлмэри эхилээдүй. Бэлэдхэлэй хүдэлмэриин иигэжэ удааржа байхада колхозой агроном нүхэр Ранжуровай һанаа амар ябадагынь гайхалтай.

Кударын аймпотребсоюз аймагай колхозуудые хомууд тоноёор, үрэһэ зөөхэ мэшээгүүдээр хангаха хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Энээнһээ гадна, хомуудта хэрэглэгдэхэ һээы гэхэ мэтэ дутана.

Партиин Кударын айкомой Хамнигадайн МТС-эй зонодохи инструкторска группа тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие түргэдхэхэ хэрэгтэ һаналаа табихаар болоо.

Ж. Гунчитов.

Эдэ колхозууд нобшорһоор

Хабарай тарилгын халуун хаһа дүтэлжэл байна. Ториин, Бургалтайн, МТС-эй механизаторнууд тракторнуудаа заһажа, тарилгада бэлэн болгоод, мүнөө элдэб машина зэмсэгүүдээ бэлэдхэжэ байна. Эдэнэр тарилгада түгэс бэлэн болонхой гэхэдэ буруу болохогүй.

Энэ жэлдэ үндэр ургаса абахын тулада эндэхи колхозуудай хабарай полевой хүдэлмэридөө хэр зэргэ бэлэдхэжэ байһыень харахада иимэ. Маленковой нэрэмжэтэ колхоз үрэһэ хүрэнгээ саг соонь хаагаад, сэбэрлэжэ, тарилгада бэлэдхээ. Колхознигууд наг шэбхэ гаргана, шубуунай аргал суглуулна.

Теэд «Улаан Тори» колхоздо хабарай тарилгада бэлэдхэл тад ондоо байна. Энэ колхоз һүүлэй үедэ хэдэн жэлдэ удаа дараа яяр муу ургаса абана. Урзанда, нёдондо эндэ бороо хуратай байбашье, һаань, бирагүй ургаса ургуулаа. Энэ жэлдэ таряагаа һайнаар ургуулхын тулада колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Очиров, агроном нүхэр Кавандина) тарилгада бэлэдхэл нягтаар хинажа, саг соонь дүүргэхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье, эндэхид хэдыхэн центнер үрэһээ һараһаа үлүү саг соо сэбэрлэжэ байна. Энээнэй шалтагаан хадаа үрэһэ сэбэрлэжэ байһан колхознигуудай ажалай эмхидхэл тон муу. Зарим гэшүүдэй оролдосотойгоор хүдэлдэгшье һаань, олонхинь ажалдаа орой болоһон хойно гараад, 4 час соо таряа хиидхэлсээд гэртээ арилшадаг. Нүгөө заримань оройдоошье таряанай амбаарта ерэдэггүй. Таряа сэбэрлэдэг «ОС-3» машина ходо һаатана.

Мүн энэ колхоз тарилгын эхилтэр 2750 тонно наг шэбхэ полидо гаргаха аад, оройдоо 405 тонно гаргаба. Адхашье үнэһэн, шубуунай аргал суглуулагдаагүй. 200 центнер муу шанартай овёсой үрэһэн һэлгэгдээгүй хэбтэнэ.

Илангаяа Бургалтайн МТС-эй харьяата колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд полинуудта шэбхэ гаргалгые тоодоггүй байна. Жэшээлхэдэ, «Заветы Ильича» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Модоров, агрономынь нүхэр Махонин) арай гэжэ 22 тонно гаргаа бшуу. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз иимэрхүү байдалтай.

«Улаан Бургалтай», «Заветы Ильича» колхозууд үрэһэ хүрэнгэ удаанаар сэбэрлэнэ.

Һайса шалгагдаһан, эрхим шанартай үрэһөөр тарилга хэхэдэ һайниинь мэдээжэ. Теэд зарим колхозой агрономууд үрэһээ шалгуулнагүй. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо бүхы үрэһэниинь сэбэрлэгдэжэ хиидхэгдэбэшье, хоёрдохёо шалгагдаагүй байһаар.

Аймагай бүхы колхозуудта энэ хабар кукуруза ехээр таригдаха юм. Гэтэр, эндэхи нэгэшье колхоздо кукуруза ургуулгын звено эмхидхэгдээгүй байха юм.

Олонхи колхозуудта механизаторнуудай байха байра бэлэдхэгдээгүй.

Дурсагдаһан бүхы дутагдалнуудые усадхаха тушаа аймагай партийна, советскэ, комсомольско организацинууд дары хэмжээ абаха ёһотой.

А. Семенов, «Торейский колхозник» газетын харюусалгата секретарь.

Советскэ Союзай болон Венгриин Арадай Республикын Правительственно-партийна делегацинуудай хоорондо хэлсээн эхилбэ

Советскэ Союзай Правительственно-партийна делегаци мартын 21-дэ Москвагай Кремль соо Венгриин Арадай Республикын Правительственно-партийна делегацитай хэлсээ хэжэ эхилбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. М. Маленков, СССР-эй Оборонын Министр Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр А. А. Громыко, Венгриин Арадай Республикада байдаг СССР-эй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Е. И. Громов гэгшэд Советскэ талаһаа хэлсээндэ хабаадалсана.

Хүдэлмэришэн-Таряашанай Революционно Правительствын Түрүүлэгшэ, Венгриин Хүдэлмэришэнэй Социалистическэ Партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ Янош Кадар, Венгриин Арадай Республикын Президиумэй Түрүүлэгшэ Иштван Доби, Венгриин Хүдэлмэришэнэй Социалистическэ Партиин Центральна Комитедэй гүйсэдкомой гэшүүн, Промышленностиин министр Антал Апро, ВСРП-гэй Центральна Комитедэй гэшүүн, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Имре Хорват, ВСРП-гэй Центральна Комитедэй гүйсэдкомой гэшүүн, Культурын министр Дьюла Каллаи, ВСРП-гэй Центральна Комитедэй гүйсэдкомой гэшүүн Карой Кишш, ВСРП-гэй Центральна Комитедэй гэшүүн, Оборонын министр генерал-лейтенант Геза Ревес, СССР-тэ байдаг Венгриин Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Янош Болдоцки гэгшэд Венгриин талаһаа хэлсээндэ хабаадана.

Венгриин Арадай Республикын болон Советскэ Союзай Правительственно-партийна делегацинууд нүхэдэй ёһоор бэе бэеэ амаршалһанайнгаа һүүлээр хэлсэхэ зүйлнүүдээ зүбшэн хэлсэжэ эхилээ.

Хани халуун, ахадуугэй ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хэлсээнэй үедэ Венгриин Арадай Республикын дотоодын ба гадаадын байдалые Янош Кадар шэнжэлээ. Венгриин Арадай Республикада ахадуугэй ёһоор, үнэн зүрхэнһөө туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Правительствода, Коммунистическэ партида болон советскэ арадта Венгриин Правительствын, Хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин, Венгриин арадай зүгһөө Кадар гүнзэгы баясхалан хүргөө.

Советскэ Союз Венгриин Арадай Республика хоёрой ахадуугэй ёһоной харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ ехэ удхашанартай политическэ, экономическа хэдэн асуудалнуудые хэлсээндэ хабаадагшад һүүлээрнь зүбшэн хэлсээ. Гадна, мүнөөнэй уласхоорондын байдалаар тэдэнэр мүн лэ һанамжаяа хэлсэһэн байна.

Хэлсэһэн бүхы асуудалнуудаараа тэдэнэр нэгэ һанамжатай байгаа. Делегацинуудай заседанинууд дээрэ хаража үзэхын тулада тусхай дурадхалнуудые бэлэдхэхыень хоёр талын экспертнүүдтэ даалгаха гэжэ шиидхэбэри абтаа

Хэлсээн үргэлжэлүүлэгдэхэ

Ямаршье газарта ябадаг „Москвич" гэжэ автомобиль

Багахан автомобильнуудые бүтээдэг Москвагай завод «Москвич» гэжэ ямаршье газарта ябадаг машинануудые бүтээн гаргадаг болоо. Тус автомобиль хүндэ хүшэр, шабартай, намагтай газараар ябажа шадаха, мүн 40 сантиметр зузаан саһые зуран гаража шадаха юм.

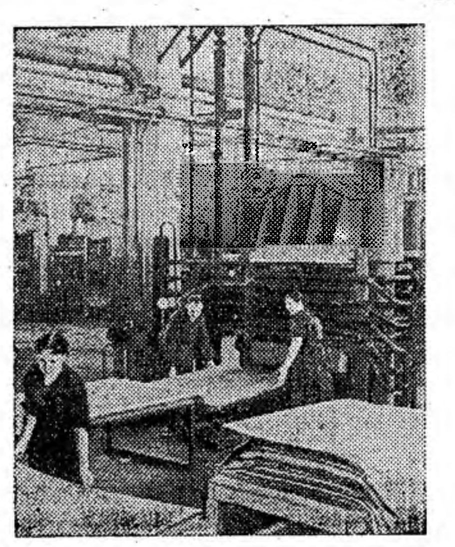
Бэлэн болоһон шэнэ машинануудай түрүүшынхинь Украина, Белорусси, Узбекистан эльгээгдээ.

(ТАСС).

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДҮРБЭДЭХИ СЕССИИН НЭЭГДЭХЭ ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси мартын 25-да, Соведүүдэй хоёрдохи байшангай Ехэ зал соо үглөөнэй ...часта нээгдэхэнь.

★ Түрэл орон доторнай ★

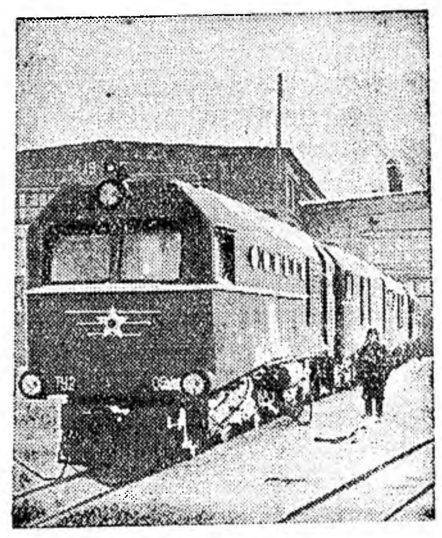

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нлажа гоёон үнгэлдэг материалнуудые бүтээн гаргадаг Ленинградай заводто. Хүдэлмэришэн Т. С. Карпова (наанань байна) бүтээгдэһэн материалые шалган үзэжэ байна.

Воронеж. «Электрсигнал» гэжэ заводто «Рекорд» гэжэ шэнэ телевизор бүтээгдэдэг болоо. Урданай «КВН-49» гэжэ телевизортэ орходоо шэнэ телевизор шанараараашье һайн, шэгнүүрээрээшье хүнгэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Рекорд» гэжэ телевизорые мастернууд А. М. Долгов, Т. И. Шепилова гэгшэд шалгажа үзөөд, тушаан абажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хойто-Казахстанска областьдо байдаг Булаево станциин депо. Һаяхан баригдаһан эндэхи түмэр замаар ябаха тепловозууд эндэ асарагдаад байна. Тэдэнэр һаяар замда гарахань.

ТАСС-эй фотохронико.

Удха түгэс лекцинүүдые уншаха

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделениин пленум мартын 21-дэ болоо. Пленум дээрэ КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша нүхэр **К. Е. Маслов** «СССР-эй Культурын министерствоһоо лекци эмхидхэдэг үүргыень политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществодо үгтэхэтэй дашарамдуулан, лекционно пропаганда һайжаруулха зорилгонууд тухай» элидхэл хэбэ.

Культурын министерствын лекционно бюрогой хүдэлмэридэ, мүн политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын Бурят-Монголой отделениин хүдэлмэридэ бии байһан горьтой дутагдалнуудые элидхэлшэ элирүүлээд, ажалшадай дунда ябуулагдадаг лекционно пропагандые энээнһээ саашадаа обществын гол түлэб эрхилдэг болоһон дээрэһээнь, тэрэнэй зорилгонуудта тогтожо хэлэбэ.

Түрэлхи хэлэн дээрэ ябуулагдадаг пропагандые эрид һайжаруулха, лекцинүүдэй идейно-теоретическэ, научна хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилгонуудта элидхэлшэ тогтожо хэлээ.

Удаань нүхэр Масловай элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ.

Хүдөөдэ ябуулагдадаг лекционно пропагандые гол түлэб Обществын эрхилдэг болоһон дээрэһээ лекци уншаха түсэбнай ехэ болоо. Обществынгоо аймагай отделениин хүдэлмэрие һайжаруулха тушаа хэмжээнүүдые абажа байнабди гэжэ Обществын Баргажанай отделениин секретарь нүхэр **Эдинг** хэлээд, республикаһаа хүдөө нютагуудта лекторнүүдые эльгээжэ байдаг болохо эрилтэ хэбэ.

Лекци уншаха 1956 онойнгоо түсэб 112 процент дүүргэһэн, урзанда жэлэйхиһээ гурба дахин олон хүн зондо лекци уншажа, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри үнгэргэжэ байһан тухайгаа нүхэр **Гармаев** (Закамен) хэлээ. Лекцинүүдэйнгээ удха һайжаруулха, ойлгосотой, тодо хэлээр хэлэдэг болохо хэрэгтэмнай үшөө ехэ дутагдалнууд бии байна гэжэ хэлээд, нүхэр Гармаев бурят хэлэн дээрэ лекци олоор уншаха хэрэгтэмнай республиканска отделени ямаршье туһа хүргэнэгүй гэбэ. Жэл соо бурят хэлэн дээрэ ганса лекци эльгээгээ. Тэрэншье мүртэй һайнаар, ойлгосотойгоор бэшээтэй бэшэ. Түрэлхи хэлэн дээрээ сэбэрээр, удха һайнтайгаар лекци хэлэжэ шадаха хүнүүдые шэлэн олохо тушаа анхарал табигданагүй. Энэ хэрэгтэмнай «Бурят-Монголой үнэн» газетэшье ёһотой туһа хүргэнэгүй. «Үнэнэй» хуудаһанууд дээрэ ойлгосогүй оршуулганууд дайралдадаг зандаа.

Үгэ хэлэһэн нүхэд **Кузичев** (Улан-Удэ), **Попов** (Сэлэнгэ) үйлэдбэриин түрүүшүүлые обществын гэшүүн болгон абажа, түрүү дүй дуршэл дэлгэрүүлгые һайжаруулха тушаа тогтон хэлээ.

Олониитын дунда Обществын ябуулдаг научна болон политическэ хүдэлмэрие улам һайжаруулхын тула саг үргэлжын, мүн нүүдэл выставкэнүүдые эмхидхэхэ, харуулан ойлгуулха агитаци үргэнөөр хэрэглэдэг болохо шухала гэжэ хэлээд, профессор **Спирюхов** научно-атеистическэ пропаганда һайжаруулха хэрэгтэ тогтобо.

—Бурят хэлэн дээрэ лекци уншагданагүй. Республиканска правлениһээ бурят хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн лекци бидэ абанагүйбди. Энэ шухала хэрэгтэ ёһотой анхарал хандуулха, бурядаар ойлгосотой, удха һайнтай лекци уншаха хүнүүдые бэдэрэн олохо, һургаха, бэлэдхэхэ шухала гэжэ, нүхэр **Левинтас** (Бичура) хэлэбэ. Холын аймагуудта анхарал багаар табигдана. Бэлэдхэлтэй лекторнүүд хаа яа эльгээгдэнэ. Мүн атеистическэ пропаганда эрхилхыень эгээн бэлэдхэлтэй лекторнүүдээ семинарта ябуулжа, эрдэмынь дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээ абахаар бологдоо гэбэ.

Район гү, али город соо уншагдаха лекцинүүдэй һарын түсэб табижа, хүдэлхэдэ ехэ һайн байна. Бидэ түсэбэйнгөө дүүргэлтые һарын һүүлээр дүнлэн гаргадагбди. Лекци уншаһанайнгаа һүүлээр кино харуулхада хүн зон олоор сугларлаг. Зүгөөр кинохаруулга эмхидхэхэдэмнай кинопрокат һаад ушаруулна. Захиһан кинокартинануудые манда саг соонь эльгээнэгүй. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха тушаа республиканска организацинууд хэмжээ абаха ёһотой гэжэ обществын Городок городой отделениин харюусалгата секретарь нүхэр **Бирюкова** хэлэбэ.

Пленум дээрэ хамта арба нэгэн хүн үгэ хэлээ. Зүбшэгдэһэн асуудалаар шиидхэбэри абтаа.

Лекторнүүдэй семинар

КПСС-эй горкомуудай болон аймкомуудай штатнабэшэ лекторнүүдэй, пропаганда ба агитациин таһагые даагшанарай, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын районно отделенинүүдэй харюусалгата секретарьнуудай табан үдэрэй семинар КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһаг үнгэргэбэ.

Семинар дээрэ Советскэ Союзай уласхоорондын ба дотоодын байдал тухай лекцинүүд, элидхэлнүүд уншагдаа. КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска болон февральска Пленумүүдэй, СССР-эй Верховно Соведэй VI сессиин дүнгүүд ба областной парторганизациин зорилгонууд тухай элидхэл партиин обкомой секретарь нүхэр А. У. Хахалов, ажахын жэлэй дүнгүүд болон хүдөө ажахын продукци саашадаа ехээр абадаг болохо тухай элидхэл партиин обкомой секретарь В. И. Дубровский, КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд ба лекционно пропагандын зорилгонууд тухай элидхэл партиин обкомой секретарь Ц. О. Очиров хэбэд.

БМАССР-эй госпланай түрүүлэгшын орлогшо, экономическа наукануудай кандидат нүхэр Р. И. Шнипер «Бурят-Монголой үйлэдбэриин хүсэнүүдые VI табанжэлдэ хүгжөөхэ тухай» лекци уншаба. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан темээр Бурят-Монголой пединститудай доцент нүхэр М. П. Хабаев, «Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци ба национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтэ» гэһэн темээр лекци КПСС-эй обкомой лектор В. В. Заикина, «Бурят-Монголдо советскэ засаг байгуулхын түлөө хүдэлмэришэдэй ба таряашадай хэһэн тэмсэл тухай» лекци түүхын наукануудай кандидат П. Т. Хаптаев уншаа.

Партийна һургуулиин багшанар нүхэд Н. С. Кузнецкий, Ф. И. Аксенов, философско наукануудай кандидат нүхэр В. И. Затеев лекцинүүдые уншаа.

Семинар дээрэ мүн хүдөө ажахын тодорхой экономикоор, лекци хайшан гэжэ уншаха тухай хэдэн лекци уншагдаа. КПСС-эй ЦК-гэй лектор Н. В. Нечаевай Советскэ Союзай уласхоорондын байдал тухай лекциие штатнабэшэ лекторнүүд ехээр һонирхон шагнаһан байна. Семинарта хабаадагшад зооветинститудай һуралсалай ажахые, һүнэй-товарна фермые ошожо хараа.

Түгэсхэлдэнь семинарай дүнгүүд гаргагдаа. Энэ семинар штатнабэшэ лекторнүүдтэ туһалха байха гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Мүн саашадаашье иимэ семинарнуудые үнгэргэжэ байхыень, лекцидэ хэрэглэхэ материалнуудые, илангаяа хизаар ороноо шэнжэлгын ба научна-атеистическэ темэнүүдтэ зорюулагдаһан лекцинүүдэй материалнуудые районуудта, аймагуудта эльгээжэ байхыень лекторнүүд гуйгаа.

Б. Баймин.

Гурбадахи байра

— Түгдэн-Нима, шимни һүхэеэ хурсадаа гүш?—гээд таби һайса гарамгай нэгэ үбгэжөөл үүдэ орохотойгоо сасуу тамхилжа һууһан нүхэртөө хандажа, — үгы һаашни, ошоё, хоюуландаа хурсадаад ерэе, —гэнэ.

—Битнай үдэшэлэн хурсадаа, бүлюудээ һэм. Ошолдоһууб, танай һүхэ хурсадалсаад ерэнэ бэзэб,—гэжэ харюусаад, ханада үлгөөтэй байһан телогрейкэ, малгайгаа үмдөөд, нүхэртэйгөө газаашаа гаралсана.

—Манай колхозой суута модошо дархашуулнай эдэл даа. Эдэ хоёр нүхэднай жэл бүри колхоздоо хонидой нэгэ һайн байра барижа үгэдэг юм,—гэжэ нэгэдэхи комплексно бригадын бригадир нүхэр Дабаев газаашаа гарагшад тээшэ толгойгоороо заан, урматай янзатайгаар хөөрэнэ.

Эдэнэрэй нэгэниинь—жараад хүрэжэ ябаһан набтаршаг бэетэй, хара шарайтай хүн. Энэ колхозой колхоз болохоһоо хойшо ниитын ажалда хаба шадалаараа хабаадалсажа ябадаг нүхэр Цыденжапов гээшэ. Нүгөөдэнь — 1928 ондо түрэһэн, армиин һургуули дүүргэжэ ерэһээр жэл шахуу болоһон Доржиев байба. Түгдэн-Нима армиһаа бусажа ерэһэнэйнгээ удаа, түрэл колхоздоо ажаллахаар үлэһэн байгаа. Тиигэжэ эдэ хоёр нүхэр ганзагаяа нэгэдхэжэ, ажалаа холбоһон байна.

Сугтаа ажаллаха болоһонойнгоо үглөөдэрынь эдэ хоёр нүхэднай арадаа үргэбшэтэйнүүд, һүхэ, хюрөөгөө гартаа баринхай колхозой центр — Инзагата нютагһаа шанха хойшоо гэшхэлэлдэжэ ябаа һэн. Эдэнэр барилгын модо бэлэдхэхээ зориһон байгаа. Эдэ хоёр үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэшье хүбшэдэ хонон үнжэн байрлажа, барилгын модо бэлэдхэдэг байна.

— Барилгын модо бэлэдхэхэнь тиимэшье бэлэн бэшэ юм, — гэжэ маанадтай суг ябаһан дүшөөд гарамгай наһанай нэгэ хүн хөөрэнэ.— Унагаагдадаг модомнай миин юрын хада хабсагайн мододондо адли, үргэлжэ ногоон нарһатай тужа бэшэ, харин үни хада шарлашаһан, үнгэ зүһэгүй шэнэһэн модон байха. Энээниие отолжо унагаахадаа, хатаһан хуурайень мэдэжэ, таажа хюрөөдэхэ хэрэгтэй. Мүн эгсэ хабсагайншье эбэртэ ургажа байһан модо тайража, тэрэниие хабсагайһаа халяаха ушарнууд оло дахин ушардаг гээшэ.

— 1955 оной үбэл эгээн түрүүшынхеэ хүбшэдэ гаража модо отолжо, хонидой байра бариха гэһэн ехэ харюусалгатай даалгабари абаа һэмди,—гэжэ нүхэр Цыденжапов хөөрэнэ. — Тэрэ үедэ хүбшэдэ, мүн үргэн сагаан тала дайдааршье ехэ саһан ороһон байгаа. Саһанай ехээр ороһон дээрэһээ тайраха модон бүхэнөө тойруулан саһа малтаха баатай болодог һэмди. Тиигэжэ абаагүй һаа, метр, метр хахад шахуу модоной узуур миин лэ хэндэшье хэрэггүй хаягдаха, ойншье бог болохо байгаа ха юм. Тиимэһээ шадал зэргээрээ модые доохонуур тайрахые оролдодог байгаабди.

1955 оной үбэл эдэнэр ойдо һара шахуу барилгын модо бэлэдхэжэ, трактор, машинада ашагдахаар бэлэн болгоод, колхозой правленидэ дуулгаһан байгаа. Колхозой правлени, партийна организаци эдэнэртэ трактор үгэжэ, бэлэдхэгдэһэн модыень Худагай эхин гэжэ нютагта зөөлгэһэн юм. Тэрэ хабартаа эдэ хоёр 1000 хониной байха нэгэ шэнэ типовой байра барижа колхоздоо үгэһэн байна. Мүнөө тэндэнь нүхэр Уханаевай даадаг эхэ хонидой отара байрланхай.

— Болоол даа, яһала һайн, сэбэр, уужам, һаруулшье байра хонидтомнай баригдаа,—гэжэ тус отарын хонишод баяртайгаар хөөрэлдэнэ.

Иигэжэ эдэ хоёр нүхэд ниитын мянгаад шахуу хонидой байха нэгэ байра барижа үгэһэн байгаа.

— Үшөөшье түргөөр баригдаха һэн,—гэжэ барилгашан Доржиев хөөрэнэ.—Гансахан хүбхэн асархын тула аяар 50-яад шахуу модоной газарта ошохош. Байрын хаяада дэбдихэ шулуу асартарамнай мүн лэ ехэ саг ошодог байгаа.

Энээнһээ гадна, бариһан байраяа хушахын тула хүбшэдэ гаража хушалтын модо бэлэдхэһэн байха юм.

1956 он гаража ерэбэ. Нүхэд Цыденжапов Доржиев хоёр баһал мүнөөхи барилгаяа бариха гэжэ хоорондоо хэлсээд, хүбшэдэ хонон үнжэн гаража барилгынгаа модо отолжо эхилһэн байна. Дурсагдагша нүхэднай үнгэрэгшэ зун баһа 1000-гаад хонидой байха типовой шэнэ байра Инзагатын эхин гэжэ нютагта бариһан байна.

Энэнь хоёрдохи байрань болоно.

— Байгша оной январиин эхеэр баһа нэгэ байрын модо хүбшэдэ отолжо, бэлэн болгоод ерээ һэмди, —гэжэ нүхэр Цыденжапов дарууханаар хөөрэнэ.

Эдэ хоёрнай гансашье хонидой байрануудые баряад һуудаг бэшэ, харин колхозой гол шухала хүдэлмэринүүдтэ хабаадалсадаг хоёр гээшэ. 1955 ондо саһанай ехээр ороходонь эдэнэр шаргын үргэ матажа, колхозой малшадта шарганuудые хэжэ үгэһэн байха. Үбһэ, таряа хуряалгадашье эдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

— Бүхэли зундаа арбаад гэшүүдтэй нэгэ бригадын хэхэ хүдэлмэрие хоёр—гурба һарын туршада хоёр хүн хэнэ,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мурхонов хөөрэнэ. — Хэды ехэ хүсэн алмагдана гээшэб!

Эдэ хоёр дархашуул жэл бүри ажалта үдэртөө ехэ таряа, мүнгэ абана. Жэшээлхэдэ, нүхэр Цыденжапов 1956 оной дүүрэхэдэ ажалта үдэртөө 5000 гаран түхэриг, ехэ таряа талха, мяха тоһо абаһан байна. Тэрэшэлэн нүхэр Доржиев 1956 ондо 1680 ажалта үдэр оложо, мүн лэ ехэ талха, мяха абаа.

Гурбадахи байрань Дабхарай Ара гэжэ нютагта баригдахаар бэлэдхэгдэжэ байнхай. Мүнөө эндэнь уһаар баян худаг малтагдаа, барилгын модон шэрэгдэжэ байна.

Б. Цыремпилов.

Зэдэ. Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз.

Агуухэ Октябриин 40 ойн хүндэлэлдэ

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн Улан-Удын судна заһабарилгын коллективэй дунда үргэнөөр дэлгэрнэ. Котельнэ цехын хүдэлмэришэн комсомолец Анатолий Павлуцкий мүрысөөндэ оролсоод, халаан бүриингөө нормые 200 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Павлуцкий хүдэлмэрилжэ байна.

Үбгэн дарханай оролдолго

Балжир Осохеев бүри бага балшар байхадаа һүхэ, хюрөө барижа, дархалжал наададаг һэн гэхэ. Дарханай зэр зэмсэгтэй тэрэнэй носолдожо байхые нютагаархидынь харахадаа: «энэ гартаа дүйтэй, уран лэ дархан болохо хүн даа» гэжэ хэлсэдэг байгаа.

Нээрээшье үбгэд, хүгшэдэй хэлсэдэг үгэ зүб байшоо.

Нүхэр Осохеев шадамар бэрхэ дархан болоо. Энэ нүхэр залуу наһанһаа эхилээд, үтэлтэрөө һүхэ, харуулһаа һалаагүй, бүхы наһан соогоо дархалжа байна. Мүнөө нүхэр Осохеев Ахын аймгүйсэдкомой коммунальна ажахын таһагай эгээл үнинэй хүндэтэй хүдэлмэришэниинь болонхой.

Аймагай центрын эмхи зургаануудай, албахаагшадайшье ажаһуудаг гэр байрануудай нилээд олыень дархан Осохеев барилсаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, гансахан 1956 он соо нүхэр Осохеев шэнэ электростанци, поликлиникэ, хүүгэдэй ясли болон байрын олон гэрнүүдые барилсаа. Тэдэ гэр байрануудай сонхын рама, үүдэн болон зосоохи түхеэрэлгэнүүдынь энэ үбгэн дарханай гараар бүтээгдэһэн байна.

Мүнөө Балжир Осохеев үбгэн наһан болооб гэдэггүй, харин эршэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Үдэр бүриингөө нормые 150—200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Иигэжэ модошо дархан Балжир Осохеев уран бэрхэ ажалаараа аймаг дотор суутай болонхой, аймагайнгаа Хүндэлэлэй доскада хододоо бэшэгдэдэг.

Д. Дугаров.

Түрүү загаһашадай амжалта

Республикымнай загаһашад энэ жэлдэ колхозуудай малшадһаа, МТС-үүдэй механизаторнуудһаа, промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдһөө дутуугүйгөөр Октябриин һайндэрые угтахын түлөө тэмсэжэ байна. Байгал далайн мүльһөөр хушагданхай байбашье, гүрэндэ һара бүри хэдэн зуун центнер загаһан тушаагдана.

Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ загаһа барилгын колхозой гэшүүд Октябрьска революциин 40-дэхи ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай партиин ЦК-гэй тогтоол һайшаан дэмжэхэ зуураа, ноябриин 7-е ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидэбэ.

— Республикымнай колхозууд, совхозууд энэ жэлдэ гүрэндөө мяха, һү, нооһо урдынхиһаа бүри ехээр тушаахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Бидэ, загаһашад, бусадһаа дутуугүйгөөр хүдэлмэрилжэ, гүрэндөө загаһа ехээр тушааха ёһотойбди. Манай колхозой загаһашад абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэшье байна,—гэжэ тус колхозой түрү[...] лэгшэ Николай Антипов хөөрэнэ.

Загаһа бариха намар-үбэлэй[...] зоной эхилһэнһээ хойшо энэ кол[...] зойхид республикынгаа загаһаш[...] дай дунда түрүүлжэ ябана. Ма[...] тын 15-най байдалаар колхозой за[...] гаһа бариха түрүүшын квартал[...] түсэб 200 процент дүүргэгдээ. Энд[...] һээ Ярууныя аймагай Исинги[...] нуурта ошожо загаһашалһан нүх[...] Сотничын бригада хоёр һарын т[...] ша дотор 4500 центнер загаһа б[...] рижа, даабаряа ехээр үлүү[...] дүүргээ. Ажалай үльгэр жэшээ х[...] руулжа байһан загаһашад тэн[...] олон юм. Нүхэд Мосоров, Федоро[...] Хасадаева болон бусад ажалд[...] үнэн сэхээр хандажа, мүрысөөн[...] түрүү зэргэдэ ябалсана.

Тэрэшэлэн Баргажанай аймаг[...] Хрущевой нэрэмжэтэ загаһа бари[...] гын колхоз муу бэшээр хүдэлм[...] рилжэ байна. Тус колхозойхид ү[...] гэрһэн хоёр һара соо 611 центн[...] загаһа гүрэндэ тушаажа, квартал[...] на түсэбөө мүн лэ уридшалан дүү[...] гэбэ.

С. Шапхаев.

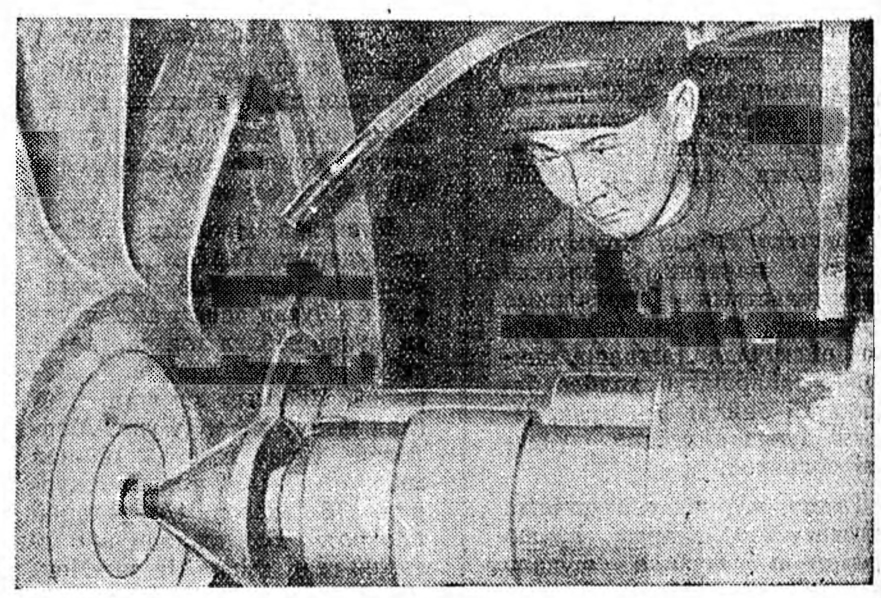
Дээшэлүүлэгдэһэн уялга абана

Улан-Удын судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые һайшаан дэмжэбэ.

Котельнэ цехын хүдэлмэришэд цех соогоо сугларжа, КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые зүбшэн хэлсээ. Һүүлээрнь хүдэлмэришэд шэнэ уялгануудые абаба.

Цехынхид Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ой[...] до зорюулан валова продукци б[...] тээхэ жэлэйнгээ даалгабарие д[...] кабриин 5-да дүүргэхэ уялга аба[...]

Цехын хүдэлмэришэд абаһан эн[...] уялгаяа дүүргэхын түлөө бүхы х[...] сэеэ элсүүлжэ эхилбэ. Гагнуурша[...] комсомолшууд Борис Кириченко, Геннадий Каленых гэгшэд үдэрэй[...] гөө даалгабарие 170—200 процент дүүргэнэ. 5-дахи разрядай гагнуур[...] шан Борис Кириченко даалгабаряа үдэр бүри 200 процент дүүргэнэ.

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад «Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолтой танилсаад, энэ үдэрые үшөө ехэ амжалтануудаар угтаха гэжэ шиидээ. Паровозой мөөрын цех үнгэрэгшэ хоёр һарын дүнгүүдээрээ заводо-управлени болон партбюрогой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн юм. Энэ цехын токарь Григорий Ефимович Бадмаев һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, үдэрэйнгөө даабарие 150—200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Бадмаев ажаллажа байна.

А. Мантаевай фото.

ОЙН БАЯРЫЕ УГТУУЛАН...

Сүхэ, Хёлго мүрэнүүдэй хоорондо үргэн сагаан Ноёхон нютаг оршодог. Урдань Ноёхоной сомондо арба гаран бишыхан артельнүүд байгша бэлэй.

Мүнөө бүхы Ноёхон нютагай газар дээрэ нэгэ томодхогдоһон Маленковой нэрэмжэтэ колхоз тогтоо. Колхозой гол ажалынь—мал ажал болоно. Ноёхоной уужам үргэн тала дайдаар хонидой 40 гаран отара эбэртэ малай хэдэн фермэ, гүүртэнүүд байдаг. Колхозой эдлүүриин газарай нэгэ захаһаа нүгөөдэ заха хүрэтэр 60 гаран модо болодог юм. Газар дайдамнай ой модооршье, уһа горхонуудааршье элбэг. Энэ үедэ манай колхозниигууд — малшад үбэлжэлгын эгээл шанга, эгээл бэрхэтэй сагта эрид шангаар ажаллажа байна.

Тон түрүүн, малаа тобир тарганаар ондоо оруулхатай хамта, үбэлэй түлые, илангаяа хурьгадые һайнаар абахын түлөө тэмсэжэ байнабди. Мүнөө колхозой эхэ хонидой 10 отарада хамта 4 мянгаад хурьган абтаад, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Үбэлэй сагта хэдэн мянган хурьга абаха гээшэ тиимэшье бэлэн бэшэ байһаниинь мэдээтэй. Үбэл хурьга абахын тула бүри зунай сагһаа бэлдэжэ эхилхэ хэрэгтэй байдаг. Үбэлдөө хурьгадые эхэтэйнь суг байлгажа түлжүүлхын тулада хониной дулаан байра, хурьга абаха байра, хэдэн олон хашаа хоройнууд, хаамагууд хэрэгтэй байдаг. Эхэ хониднай һайн байратай, отарануудта хурьга абаха дуршэлтэй хонишод эльгээгдээ. Хамта 60 гаран хүн хурьга абажа байна. Тэрэ тоодо колхозой партийна, комсомольско организацинуудаар эльгээгдэһэн коммунистнууд, комсомолшууд бии. Эхэ хонидой отара бүхэндэ коммунистнууд бии. Хамта хори гаран комсомолшууд хонин ажал дээрэ хүдэлнэ.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци 10 хоног бүридэ социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргажа харуулдаг. Хончолута гэжэ нютагта эрхим отарануудаймнай нэгэн байдаг. Һаяхан һунгагдаһан аймагай Соведэй депутат Манидари Бадмажаповна Дамбаевагай отарынхид 450 хурьга нэгэшье үхэлгүйгөөр абаа. Энэ отарада ажалтагшад, тэрэ тоодо: коммунист Дамдин Цоктоев, залуухан хонишод: ВЛКСМ-эй гэшүүд Мария Тубденова, Эльза Буянтуева, дунда һургуули дүүргээд, зооветеринарна институтда заочноор һуража байһан Владимир Цыцырунов болон бусад оролдосотойгоор ажаллана. Энэ отарынхид мүнөө жэлдэ хамта 500 хурьга абаха түсэбтэй. Түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөө.

Колхозой центрһээ хойшоо арбаад гаран модоной газарта, Согоото тосхондо ВЛКСМ-эй гэшүүн Владимир Будаевай даадаг отара байрланхай. Энэ отарынхид 448 хурьга нэгэшье хоролтогүйгөөр абаад байна. Түл абалга үргэлжэлһөөр. Эндэ коммунист Цырендондок Буянтуев, комсомолшууд Дарижап Будаева, Нимацу Цыдыпова, хуушанай хонишон Дарима Цыдыпова болон бусад хурьга абана.

Шэбэр гэжэ газарта байдаг Должима Эрдынеевагай, Камышевкада байдаг Григорий Поповой, Монотойдо байдаг Цыренцу Эрдынеевагай, Булагтада байдаг Түгден Цыденовэй отаранууд 400—450 хурьга абаад, һайнаар түлжүүлжэ байна. Колхозой бусад фермэнүү[...] дээгүүр түл абалга үргэлжэлһөөр.

Бүхы хонишоднай газетэ, журналнуудые абажа уншадаг. Партийна, комсомольско организацинуудһаа агитаторнууд хонишодто ошожо, элдэб янзын һониннуудые хөөрэнэ, Совет гүрэнэй тогтоһонһоо хойшо 40 жэлдэ түйлагдаһан амжалтанууд тухай лекци, элидхэл уншадана. Агитаторнууд Х. Гомбоев, А. Будаева, В. Хабадаева, Р. Дыгирова, П. Халтанов гэгшэд малшадтай хөөрэлдөө һонирхолтойгоор үнгэргэдэг.

Колхознай 1956 ондо хониной нооһо тушаажа, 1 миллион 100 мянган түхэриг олзо оруулһан байгаа. Энэ жэлэй октябриин нэгэндэ колхознай 20000 хонитой байха. 1957 оной турша соо 310 центнер нооһо тушаажа, хонин ажалһаа 1,5 миллион түхэригһөө доошо бэшэ олзо оруулха түсэбтэйбди.

Агуухэ Октябриин 40-дэхи жэлэй ойн баярые үгтуулан, Ноёхоной хонишод шэн габьяата ажалай социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, улам оролдосотойгоор ажаллажа байнад.

Г. Бадмаев, Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

МЯХА,ҺҮ, НООҺО ЕХЭЭР АБАХАБДИ

☆ ☆ ☆

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой малшад КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу болгон малайнгаа ашаг шэмые саашадань улам дээшэлүүлхэ, илангаяа мяха абалгые эрид ехэдхэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилжэ байна. Гүрэндөө тарган мяха ехээр үгэхэ зорилгоор тусхай хэмжээ-ябуулга баталагдаа. Тэрэнэй ёһоор колхоз энэ жэлдэ хамта 1583 центнер мяха, тэрэ тоодо 236 центнер гахайн мяха гүрэндөө тушааха юм. Мүнөө колхоздо бэлшээн таргалуулха бодо малай гурбан гүүртэ, хонидой нэгэ отара бүридхэгдөөд, малшадта тушаагдан үгтэбэ.

Колхозой һаалишад, малшад Агуусхэ Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мүрысөөндэ оролсоод, ажалай эрхим амжалта туйлажа байнхай.

☆ ☆ ☆

…н бүриһөө 4 мянган литр һү һаахаб

…ын мал ажалай ашаг шэмые …дээшэлүүлхэ гэһэн зорилгые …лэлсэхын түлөө манай кол… племенной фермын һаалишан …бүхы хүсөөрөө ажаллажа бай… …аалишадай оролдолго яһала …дүнгүүдые харуулна. Жэшээл… ажахын шэнэ жэлэй түрүүшын …да бидэ үнеэн бүриһөө 144 …һү һааһан байгаа һаа, фев…да—215 литр, мартын 15 хоног …20 литр һү һааһан байнабди. …й фермын зарим түрүү һаали…нүхэд Люшеева, Очиржапова …д ажахын жэлэй эхинһээ хой…үнеэн бүриһөө 1350—1400 литр …аагаа.

…өөрөө үнеэн бүриһөө 4 мянган …һү һааха гэһэн уялга абан… Тэрэнээ лаб бэелүүлхэ бай…а этигэнэб. Мүнөө гараһан …нь хэмжээгээр үнеэдээ эдеэ…нэб. Тэжээлдэнь силос, үбһэн, …талханай зүйл, зелёнко гэхэ …оролсоно.

…ө минии даажа байһан 8 …эй 5-нь тугаллаад байна. …нэй тугаллахаһаа хойшо зү… эдеэлүүлэн һаахада һү ехэтэй …гэжэ би өөрынгөө дүршэл…ээ ойлгооб. Тиимэһээ үнеэ… һүеэ нэмээхэ бүри, үлүү …н литр һүн бүхэндэнь 300 … талханай зүйл, 2—3 кило… шэмэтэ тэжээл нэмэжэ үгэ… Тии тииһээр байтар үнеэд …ехэ һүтэй болохо. Мүнөө ми…даажа байһан «Пурга», «Ма…», «Волга» гэдэг үнеэд үдэртөө …стаа 17—20 литр хүрэтэр һү ….

…най фермын һаалишад абаһан …нуудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр …гэжэ, Агуусхэ Октябриин 40 …л ойе ажалай эрхим бэлэгүү…үттаха гэжэ оролдоно.

Д. Амагалонова, һаалишан, Жаргалантын сомоной Соведэй депутат.

Е. Ринчиновагай фото.

Малаа һайса таргалуулха аргатайбди

Парти, правительствын уряалаар мал ажал дээрэ хүдэлмэрилхөө хаа хаанаһаа хүнүүдэй ерэжэ байха үедэ, 1955 оной эхеэр би Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо ороо һэм. Тэрэ гэһээр залуу мал—буруу, хашарагуудые харууһалжа байнаб. Үнгэрэгшэ 1955—56 онуудай ажахын жэлдэ 125 толгой буруу харууһалжа, нэгэшье толгойн хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар ондо оруулаа һэм. Тиин түсэбэй ёһоор хамта дээрэнь 126 центнер шэгнүүртэй болгохо байгаа һаа, 138 центнер болгоо һэм. Минии оролдосотой ажалые колхозой правлени, партийна эхин организаци үндэрөөр сэгнэжэ, намда нэмэлтэ түлбэри болгон 2 хурьга үгөө һэн. Гадна ажалта үдэртөө 5850 түхэриг мүнгэ,

эдеэ хоолой зүйл ехээр абаа һэм.

Минии харууһалжа байһан бурууд мүнөө хашарагууд боложо, яһала бэежэжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ ган гасуур болоһон дээрэһээ, колхознай тэжээлээр дутамаг байгаа. Гэбэшье, оролдосотойгоор харууһалһанай ашаар малаа булшантайхаар ондо оруулжа байнаб.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга бэшэгтэй танилсаад, гүрэндөө тарган мал тушаахын тула оролдохо гэжэ шиидэбэб. Иигээд дулаан үдэрнүүд боложо, малаа һайнаар бэлшээхэ саг ерэбэ. Хабар, зунай дэлгэр һайхан сагые ашагтайгаар хэрэглэжэ, сүүдхэ бүхэндэ хашарагуудайнгаа шэгнүүрые дунда зэргээр 800 грамм хүрэтэр нэмээхэ уялга абааб. Тэрэнээ бэелүүлхын тула түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хэрэглэн ажаллахаб.

И. Клиндухов, үхэршэн.

Энэшье зорилго бэелүүлэгдэхэ

Минии даажа байһан һүнэй-товарна табан гүүртэнүүдтэ үүлтэртэ үнеэдһээ бэшэ колхозой бусад эбэртэ бодо мал барандаа байдаг. Гол түлэб эдэ гүүртэнүүдһээ гүрэндэ мал тушаагдана.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу болгон манай колхоз мяха абаха хэмжээ-ябуулгануудые хараалба. Тэрэнэй ёһоор энэ жэлдэ гүрэндэ 713 центнер һайн шанартай үхэрэй мяхан тушаагдаха юм. Энээнһээ урда тээ манай фермын малшад һү ехээр һаахын түлөө тэмсэдэг байгаа һаа, мүнөө мүн лэ мяха ехээр абахын тула оролдохо болобо.

Үсөөн малые, һайса таргалуулаад ехэ шэгнүүртэйгээр гү-

рэндэ тушааха зорилгоор тусгаар 3 гүүртэ бүридхэн бии болгообди. Тус гүүртэнүүдтэ байлгагдаха мал барандаа шэгнэгдээд, дунда зэргээр 223 килограмм шэгнүүртэйгээр малшадта даалгагдажа үгтэбэ. Бэлшээн таргалуулагдаха гүүртэнүүдгэ Юрөө, Доодо-Гол гэжэ нютагуудай һайн бэлшээринүүд даалгагдан үгтөө. Гадна, бэлшээриин дэргэдэ ногоон тэжээл таригдаха. Илгагдаһан 323 малай олонхинь намартаа гүрэндэ тушаагдаха. Тиимэһээ хабар, зунай үедэ бэлшээгдэжэ, дунда зэргээр мал бүхэниие 97 килограммаар таргалуулха. Тиихэдээ үхэр бүхэн 320 килограмм татаха юм.

Бэлшээн таргалуулха гүүртэнүүдэй малшадые урмашуулха зорилгоор колхозой правлени нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гуримые һаяар шэнэлэн хаража баталха юм.

Т. Халзанов, һүнэй-товарна фермые даагша.

Нооһо ехээр хайшалха, түл олоор абаха

Колхозой партийна эхин организаци 1955 ондо үүлтэртэ хонидой отара дээрэ ажаллахаар намайе эльгээгээ һэн. Партийна организациингаа энэ харюусалгатай даалгабариие һайнаар дүүргэхын тулада бүхы хүсэ шадабаряа зорюулан ажаллажа байнаб.

Хонидойнгоо һайн шанартай, ехэ нооһо үгэдэг болохын тула 11 килограмм хүрэтэр нооһо үгэдэг, үүлтэр һайнтай хусануудай үрөөр үрэжүүлнэбди. Тиигэжэ энэ жэлдэ нарин нооһотой алтайска сэбэр үүлтэрэй хурьгадые абажа захалбабди.

Хонидоо гол түлэб августын 25-һаа октябриин 1 болотор ороондо оруулаа һэмди. Эдэ һарануудта ороондо ороһон хонид үбэлэй сагта, хүшэ шадал һайнтай байхадаа хурьгалдаг юм.

Үбэлдөө түл абаха гээшэ ехэ харюусалгатай ажал. Тиимэһээ бидэ малай байра һайнаар дулаалдаг, дезинфекци хэдэг, үбэл гараһан хурьгадые хааха хаамагуудые олоор түхеэрдэг байнабди. Тэрээнһээ гадна хонин бүридэ сүүдхэдээ 800—900 грамм үбһэ, 200 грамм солоомо, 50 грамм талханай зүйл үгэхөөр хараалжа, тэжээл бэлдээ һэмди.

Намартаа хонидоо һайн бэлшээри дээрэ, таряанай узуурта бэлшээжэ таргалуулнабди. Тиигэжэ хониднай барандаа тобир тарганаар үбэлжэлгэдэ ороо һэн.

Мүнөө бидэ 320 хониие хурьгалуулжа, 325 хурьга абаад, эхэтэйнь суг байлгажа, хоролтогүй һайнаар түлжүүлжэ байнабди. Иигээд һаяар үшөө 90 гаран хурьга абахаар хүлеэнэбди. Түл абалгын үедэ хурьгашан Цибик Нимаева, Ханда Сандакова гэгшэд илангаяа оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилөө.

Зундаа хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,6 килограмм нооһо хайшалхаар хараалаад байнабди.

Колхозойнгоо ниитын малһаа ашаг шэмэ абалгые эрид дээшэлүүлхын түлөө манай хонишод үнэн зүрхэнһөө оролдон ажаллахань дамжаггүй.

Д. Халзанов, ахалагша хонишон, коммунист.

Галуута Нуурһаа ерэһэн бэшэг...

Хүндэтэ Тархай!

Дэлхэй дээрэ ябахада, элдэбын лэ юумэнүүд ушардаг байна даа. Һаяшаг би Галуута Нуурай шахтёрнуудай город соогуур ябажа ябабаб. Һая болотор би мүнөө 1957 он гаража, хабар эхилэнхэй гэжэ һанажа ябадаг байгааб. Теэд тэндэхи хоёр шахтын хоорондо тобойжо һууһан тэбхэр модон байшан соо ороод ябатараа нэгэ витринэдэ нюдэмни торобо. Командировкодо ото ябаһанһаа һүүлэй һонинуудые дутуу ядуу дуулаһан дээрэһээ «байза, дэлхэйдэ юун боложо байгаа юм ааб» гэжэ тэрэ витринэдэ ошобоб.

Дүтэлхэдэмни «социалистическэ уялга» гэһэн гаршаг шэллэһэн рамын саанаһаа харагдаба. Тэндэ бэшэгдэһэн юумэ уншан гэхэдээ, нюдэндөө этигэжэ ядаад, шэлээ зүүгээд үзэбэб. Үгы даа, нюдэмни эндүүрнэгүй: эгээ һүүлдэнь: «1955 оной октябриин 13» эли тодоор бэшээтэй. Алдарта шахтёрнуудай город соо аад, аяар 1955 онойнгоо гуримаар, аяар тиихэдэ абаһан уялгаа мүнөө болотор дүүргэжэ байдаг ямар зургаан байгаа гээшэб? Орон соохишье байдалаа мэдэхэгүй һаань, тойрожо һууһан шахтёрнуудайнь шэн габьяата ажал нюдэндэнь торсолдохоо, шэхэндэнь хабшуулдахаа яагаа юм гээшэб! Энэмнай тэндэхи ОРС-ын парторганизациин (секретаринь нүхэр Додонов) хүдэлсые гэрэл шэнгеэр харуулна.

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй эрьесэһээ хоёр жэл шахуу гээгдээд ябаха гээшэмнай юрэдөө муушаг даа. Бодоод үзэхэдэ, энэ болзор соо ямар олон шухала томо юумэнүүд болоо гээшэб! Партиин XX съезд. ЦК-гэй хэдэн Пленумүүд болоо... «ТУ-104» гэжэ самолёт хэгдээ, тон ехэ амжалтанууд ажахын, соёл эрдэмэй талаар туйлагдаа. Хэрбээ бүгэдыень тоолохо болоо һаа, наһаараашье барахаар бэшэ. Үнгэрхэдөө, Гана гэжэ гүрэн бии болоод байна ха юм, тиихэдэ Галуута Нуурай зарим дарганар үшөө 1955 ондо байнабди гэжэ һанаһаар. Теэд 1955 онһоо хойшо бүхы юумэн хубилаа ха юм, тэрэнэй тоодо, ажахын зургаануудай ударидагшадайшье хүтэлбэрилхы аргаяа дээшэлүүлһэниинь хэндэшье мэдээжэ. Харин Галуута Нууртахи ОРС-ын ябуулдаг наймаа хаража үзэбэл, баһал сагһаа гээгдэнги. Эндэ гүрэнэй зөөри ехээр хулгайлагдана, үригдэнэ, наймаанай хүдэлмэришэдэй дунда мүртэй хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагданагүй, тиимэһээ үрилтэ улам бүри олошорно. Юу һайдхадаа Орлов гэжэ нэгэ хүн арай шамай долоохон хоног соо наймаалагшаар хүдэлхэ зууруа, 3 мянган солхооб үрижэрхёо гээшэб! Зай, тэрэшье тэрэ, тэхэшье ямаан. Үшөө тэрээнһээ доро юумэнүүд болодог: Г. Викулин ОРС-ын складта гурбан долоон хоног хүдэлхэ зууруа, 19 мянган түхэриг үрөө. Энэ хүн гүрэнэй иимэ ехэ зөөри эдижэ аяшархадаа, архи залгяад, склад соогоо «амаржа» хонодог болоһон юумэ гэлсэнэ... Иимэ ушарнууд олон байха, тоолохоёо һанаһан хүн ОРС-ын кадрнуудай таһагта оруужан. Тэндэ ажал хэгдэнэгүй гэхын аргагүй: үглөөгүүр 9 сагта ерээд лэ, таһагайхид саарһа бэшэжэ, захиралтануудые «конвейерээр» гаргажа байдаг.

Хүндэтэ Тархай Мархаич! Манай Галуута Нуур ерэжэ, мүнөө 1957 он ябажа байна, ямаршье юумэндэ шэнэ эрилтэнүүд табигдана гэжэ зарим нүхэдтэ ойлгуулжа үгөө һаашни һайн байгаа.

Б. Жарантай.

Малшадай культурна эрилтэ хангагданагүй

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Суулгын сомоной Ворошиловай (Мухаршэбэр) нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи комплексно бригадын гэшүүд Зандин, Хаяа гэжэ нютагуудта түбхинэнхэй. Зандин нютагтань колхозой гурбан гүүртэ, нэгэ гахайн фермэ байдаг. Эдэ гүүртэ, фермэнүүдтэ бригадын олонхи гэшүүдынь хүдэлмэрилдэг. Теэд эдэнэртэ саг дарыдаа кино харуулагданагүй, эндэ лекци, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй. Бии нэрэтэй улаан буландань малшадай уншаха гэхэдэ, номшье, шэнэ газетэ, журналшье байдаггүй. Тиихэдэ шатар, даам, домино тухай хэлэлтэшьегүй. Тэрэшэлэн Хаяа нютагта ажалладаг малшадай байра байдалынь баһал иимэрхүү.

Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренов), партийна организаци (секретаринь нүхэр Ширабнимбуев) хэзээ малшадайнгаа культурна эрилтые гүйсэдөөр хангаха юм гэжэ асуугдана.

Б. Дашабалбаров.

100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абахын түлөө

…һай эндэхи эрхэ байдалда …хабар эртэ гараһан хурьгад …хурьгадта орходоо һураггүй …байдаг гэжэ үнгэрһэн жэл…дүршэл гэршэлнэ.

…ын хурьгадые абахын тулада …дэ һайнаар бэлэдхэхэ шуха… Байрануудтань таһалга хэхэ, …ь дэбдихэ солоомо зөөхэ, … хаамаг түхеэрхэ, тэрэ …хони хурьгадтаа эдюулхэ тэ… элбэгтэй байха хэрэгтэй.

… жэлдэ отарынгаа бүхы эхэ …ые февраль, март, апрель һа…дта хурьгалуулха байнабди. …онидой 7 отарын 3-дань фев… хурьгад абтаа. Тэрэшэлэн … хоёр отарын хонид хурьгал…илээ. Энэ үе соо 1468 хонин …галаад, 1550 хурьгад абтаба. …алхэдэ, 534 хони хурьгалуул… ахалагша хонишон Бургано… отара 585 хурьгатай болоо. …дэ Дуриновай отара 484 хо… 528, Жигдоржиевай отара …онинһоо 303 хурьга абаа.

… Мартда хурьгалһан хонид …эхир хурьгадые гаргана. Нор… отара дээрэ 47 хонин тү…54 хурьга, Бадмаевай отара …нинһоо 83 хурьга абаад бай…араһан бүхы хурьгад кошар…зова аргаар түлжүүлэгдэнэ.

…ын хурьгадые хайшан гэжэ абанабибди гэхэдэ, хонидой түрэхэ ойртоходо кошараяа бэлэн болгонобди. Хонидой хурьгалжа эхилһэн түрүүшын үдэрһөө түрэхэ тэмдэгтэй болоһон хонидые газаагаа баридагбди. Тэрэ үедэ бэлшээри дээрэ адуулагшаһаа гадна, түрэхэ хонидые зөөгөөшэн ябалсадаг. Тэрэ хадаа бэлшээри байра хоёрой хоорондо таһалгаряагүй ябажа байдаг. Хонидой түлэб хурьгалха үедэ отара дээрэ үдэртөө 30—40 хурьгад гарана ха юм. Тэрэшэлэн адуулгашан гараһан хурьгадые абажа байха эшэгы сүүмхэтэй ябадаг байна.

Нарай хурьгад эхэтэйгээ суг байрада байлгагдана. Гэбэшье, хурьгадай гараһанһаа хойшо арбаад хоноод байхадань эхыень үдэртөө газаашань гаргажа, хурьгадыень байрадань байлгажа эдеэлүүлнэбди. Тиигэбэшье, хурьгад гурбан час болоод лэ эхэеэ хүхэдэг. Сакманщигууд 100—100 хурьга абаха жэшээтэйгээр отаранууд дээрэ табигдадаг.

Читынхидэй жэшээгээр хонидые харууһалха, эдеэлүүлхэ арга энэ жэлдэ фермэдээ хэрэглэжэ эхилээбди. Энэ арга фермын бүхы 16 отарада хэрэглэгдэнэ. Урдань хонид кошарада байлгагдажа, бүгшэм халуун байрада нооһоёо наг шэбхэ болгожо шэрэлдүүлдэг байгаа. Мүнөө үбэл хонид хушалтагүй байрада байлгагдана. Иимэ байрада байлгагдаһан хонидой нооһон сэбэр байна, гадна, үдхэнөөр ургана. Зүгөөр хонидой түрэмсөөр кошарада оруулдагбди.

Хонид бүхыдөө (хурьгалһан хонидһоо бэшэнь) бэлшээридэ ябажа үбэлжөө. Һайн хагдатай бэлшээри дээрэ адуулагдаһан хониднай хүшэ шадалаа заашье табинагүй.

Хонидоо халуулһанайнгаа һүүлээр үглөөнэй 9 часта адуулгадда гаргадаг заншалтайбди. Хонид бүхэли үдэртөө, үдэшын 6—7 час хүрэтэр бэлшэдэг.

Холын бэлшээридэ ябаһан хонидые тэндэнь, байра дээрэнь уһалнабди. Энэ хүдэлмэри мүнөө жэл анха түрүүшынхеэ эмхидхэгдээ. Автоцистернээр уһа таһалгаряагүй зөөнэ.

Фермэмнай мүн тарян ажал горьтойгоор эрхилнэ. Нёдондо 3400 гектарта ороoһото культуранудые, 1440 гектарта зелёнко, кукуруза тариһан байгаабди. Гүрэндөө таряа горьтойгоор тушаахаһаа гадна, малдаа эдюулхэ тэжээл элбэгээр абадаг байнабди. Энэ жэлдэ тэжээлэй культурнуудай талмай 600 гектараар үргэдхэхэ гэжэ шиидээбди.

Манай фермын хонишод ажахын үнгэрһэн жэлые нилээд амжалтатайгаар үдэшэһэн байна. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 4 килограмм 200 грамм нооһон хайшалагдаа. Тиин фермэ бүхыдөө 427 центнер нооһо хайшалха түсэбтэй байгаад, 459 центнер хайшалжа, даалгабаряа үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Фермын түрүү отаранууд түл абалга, нооһо хайшалалгаар бүришье ехэ амжалта туйлаа. Дашицырен Дуриновай отара 100 толгой эхэ хонин бүриһөө 99 хурьга, Норбоевой отара 93 хурьга абажа түлжүүлһэн байха юм. Нооһо хайшалалгаар олон отаранууд һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр ажахын жэлые үнгэргөө. Аюша Жанчиповай отара хонин бүриһөө 8 килограмм 10 грамм, Балжи Цыбеновэй—7 килограмм 421 грамм, Цыдендамба Бадмаевай—5,38, Бадмажап Цыбикжаповай отара 4 килограмм 577 грамм нооһо хайшалһан байна. Нооһо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө фермэ 50 мянган түхэригэй шанда хүртэжэ, түрүү отарануудай хонишод горьтойхон мүнгэ абаһан байна.

Нёдондонһоо эхилжэ барилгын хүдэлмэри үргэдхэгдөө. 1956 ондо бани, нэжээд байратай 8 гэр баригдаа. Баригдажа эхилэгдэһэн нэгэ кошара дүүргэгдэжэ, ашаглалгада үгтөө. Мүнөө жэл бүри олон шэнэ барилганууд бодхоогдохоор хараалагдана. 2 кошара, нэжээд болон хошоод байратай хоёр хоёр гэр, 4—4 байратай щитовой 6 гэр баригдаха. Тэдэнэй хоёрынь хабсаргагдажа табигдаа. Фермэнүүдэй дэргэдэ 2 худаг малтагдаха. Эдэ бүхы барилгануудта 570 мянган түхэриг һомологдонхой. Мүнөө фермын хүдэлмэришэдэй хүсөөр барилгын горьтойхон модон бэлэдхэгдээд байна. Гадна, совхозой центр дээрэ баригдаха электростанциһаа ток абаха, радиотой, телефонтой болохо байнабди.

Ажахын энэ жэл бүри ехэ амжалтын жэл болгогдохо ёһотой. Фермын хүдэлмэришэд 1957 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаха, хонин бүриһөө дунда зэргээр 4,5 килограмм нооһо хайшалха, хонидоо гарза хоролтогүйгөөр харууһалжа, тооень 15500 толгой хүргэхэ зорилго урдаа табина.

Малай үбэлжэлгын эхинһээ хойшо манай фермэ хонидойнгоо тоо толгой гарзагүйгөөр, тэдэниие хүшэ шадал һайнтайгаар харууһалһанайнгаа түлөө совхозой дирекциин, партийна эхин организациин, хүдэлмэришэдэй комитедэй дамжуулгын Улаан туг болон вымпел абаад, тэрэниие алдангүй барижа байна.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ бата найдабари бии. Юуб гэхэдэ, түл абалга эмхитэйгээр эхилээ. Нэгэшье хурьга гарзалуулаагүйбди. Малай хүшэ шадал һайн.

С. Токарев, Боргойн совхозой 2-дохи фермын эрхилэгшэ.

Үбэлжэлгэмнай һайнаар үнгэрнэ

Минии даажа байһан отарада хамта 407 толгой нарибтар нооһотой эхэ хонид, мүн 31 толгой нарин нооһотой хусанууд бии юм. Эдэ хонидоо 3 хүн харууһалжа, эдеэлүүлжэ байнабди. Намтай хамта залуу хонишод Хандама Бадмаева, Эржима Мужанова хоёр хүдэлнэ. Тэдэнэр яһала һайнаар ажалладаг, даалгагдаһан хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар, дуратайгаар хандадаг юм.

Үбэлжэлгын эхиндэ бидэнэр хоорондоо хэлсэжэ, эдэ хонидоо тобир тарганаар ондо оруулха, нэгэшье толгой хони гарзалуулхагүй, эхэ хонин бүхэнһөө нэгэ-нэгэ хурьга абажа, гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнжээхэ гэжэ шиидэһэн байгаабди.

Мүнөө энэ уялгаяа яһала һайнаар дүүргэжэ байнабди. Хониднай булта дунда, дундаһаа дээшэ хүшэтэй, нэгэшье хонин гарзада ороогүй, мүн хурьгаднай һайнаар, гээлтэгүйгөөр абтажа байна. Хонидоо тураахагүйн тулада үбһэ тэжээл эдюулэлсэжэ байгаад, бүхэли үбэлдөө хагда һайнтай бэлшээридэ адуулжа ороо бди. Һайн бэлшээридэ зүбөөр адуулагдаһан дээрэһээ хонидоймнай нооһон үдхэнөөр, утаар ургаа. Хонидоо тобир тарганаар ондо оруулхатаяа, түл һайнаар абахатаяа хамта хонидойнгоо нооһые гээлтэ хоролтодо оруулхагүйн тулада ехээр оролдонобди.

Энэ жэлдэ хониднай ехэнхидээ хабар эртэ хурьгалхаар искусственна аргаар ороондо оруулагдаһан байгаа. Тиимэһээ олонхи хониднай март һарын һүүлшын хахад соо хурьгалха байна. Мүнөө түрүүшын 100 шахуу хурьгад абтаад, эхэтээ суг байжа нэгэшье гээлтэгүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Тэдэнэй дунда эхир хурьгадшье олон бии. Үлэгшэ хонидойнгоо олоор эхирлээ һаань, түл абаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэхэ һанаатай байнабди.

Мүнөө малай үбэлжэлгын эгээн харюусалгатай үе ябажа байна. Тиимэһээ манай отарынхид хүдэлмэреэ бүри эршэдүүлжэ, үбэлжэлгээ эрхим һайнаар үнгэргэхэ зорилго урдаа табинхай.

Чимидханда Санданова, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Городок городто һая баригдаһан гэрнүүд харуулагдана.
М. Тимофеевэй фото.

Конкурсдо

Үнэн сэхэ ябадал

(Ухибүүдэй рассказ)

Намарай дулаан үдэр... Эхин һургуулиин һурагшад хэшээлэйнгээ һүүлээр гэр гэртээ бусажа байба. Гурбадахи классай һурагша Дондог баһал харижа ябатараа, ашаа тээһэн тэргэтэй нэгэ хээр мориной шадал мэдүүлэн зүдхэжэ байхые харажархиба. Һайса ажаглаад харахадань, тэрэ морин ашаагаа даажа ядаһан хэбэртэй. Дондог удааншье байнгүй, мори тэргэ тээшэ гүйжэ ошобо. Харан гэхэдэнь, колхозой гэшүүн Базар-Сада тэргэдэ хүллөөтэй мориной хажууда байба. Тэргэтэй ашаагаа зүдхэжэ хүшхэрхэеэ болиһон мори «шудхаһан зумбараадал» адли болотороо хүлэршэнхэй — Базар-Сада түлеэ ехээр ашажархиһан байгаа.

Хажуудаа Дондогой ерэһые обёоронгүй Базар-Сада морёо хараажа байгаад, хорёогой хабшалгын зэргэ бүдүүн модоор сохихоор забдаба. Дондог хүбүүн агшан зуура Базар-Садын урдань ороод:

— Энэ морииe бү сохиит. Морин нэгэшье зэмэгүйл! Ашааниинь ехэдэшоол,— гэбэ.

— Тонил саашаа... Шинии хэрэг юуб,—гэжэ Базар-Сада сухалтайгаар дуугараад, Дондогой нюур руу альгадажа, тэрээнии унагаажархиба.

Тэрэ үеэр тэндэ ябаһан нэгэ колхозник тэдэ хоёрой дэргэдэ ерээд:

— Колхозой морииe иитэр тамалха эрхэ шамда хэн үгөөб? Хамтын ажалда хойрогоор хандадаг аад, өөрынгөө юумэндэ яатараа һаналаа табидаг хүмши? Колхозой правленидэ заатагүй дуулгахаб,— гээд моринойнь жолооһоо бариба.

Тиигэжэ байтарнь колхозой партийна организациин секретарь Гэндэн Санжеевич хүрэжэ ерэбэ.

— Базар-Сада, ши мүнөөдэр хамтын малай байра барилсаха ёһотой аад, өөртөө түлеэ асаржа ябана гүш? Пионер Дондогые яахадаа альгадаабши? Энэшни шамда зүб юумэ хэлэһэн байгаа ёһотой,— гэһэнэйнгээ һүүлээр Гэндэн Санжеевич Дондогтой хамта колхозой правленидэ ерэбэ.

Ниитын хэрэгтэ бага наһанһаа үнэн сэхээр хандажа ябаһыень тэмдэглэн, колхозой правлениин, партийна организациин зүгһөө Дондогто баясхалан хүргөөд, «эрдэм номдоо һайнаар һураарай, Эхэ орондоо аша туһа ехээр хүргөөрэй» гэжэ захиһан юм.

Үглөөдэрнь Дондог һургуулидаа ерээд, энэ ушар тухай багшадаа, нүхэдтөө хүхюутэйгээр хөөрэжэ үгөө һэн.

Б. Ванчиков.

Утаата нютаг.

ТАНИБАГҮЙЛБИ

(Арадай дуун)

Аймагай моридой урилдаанда
Ардагхан бороёо танибагүйлби.
Алтанхан ордeной яларaанда
Айдархан гансаяа танибагүйлби.

Хүлэг моридой зуралзаанда
Хүринхэн хээрээ танибагүйлби.
Хэдэнхэн ордeной ялараанда
Ханилсан нүхэрөө танибагүйлби.

Нютаг бүриһөө

✪ Дуунай, хатарай ансамблиин артистнар Закаменай аймагай Санага тосхондо концерт табиба... «Дружба» колхозой 400 гаран гэшүүн концерт хараба.

П. Очиров.

✪ Хэлхеэ холбооной Яруунын аймагай конторо ашаанай 2 автомашинын байха гараж Нарһатада барижа дүүргүүтэй байна.

В. Байбородин.

✪ Шатараар түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Ториин дунда һургуулида һаяхан үнгэрбэ. Мүрысөөндэ 14 һурагшад хабаадалсаа. Һургуулиин чемпионой нэрэзэргэдэ 9-дэхи классай һурагша Зана Тумуров, 8-дахи классай һурагша Лидия Ясновская гэгшэд хүртэбэ.

С. Табдаев.

АГЫН ҺОНИНУУД

АНГАЙ ФЕРМЭ ДЭЭРЭ

Хойто Агын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ангай фермэтэй болоһоор үнинэй. Оленгуй гэжэ нютагта байрладаг энэ фермэ халтар хара үнэгэдые үсхэнэ. Колхозой гэшүүн Елена Осиповна Просянникова үнэгэдые һайнаар харууһалжа, һайн амжалта туйлана. Нёдондо жэл тус колхоз үнэгэнэй 57 арһа тушаажа, 66 мянган түхэриг олзо доход абаа.

СУУТА ТЭМЭЭШЭН

Абида Мункуев 1935 онһоо хойшо Сокто-Хангилай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо тэмээшэнээр таһалгаряагүй ажаллана. Нүхэр Мункуев хэды үндэр наһатай болобошье, ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлажа, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ 2 дахин хабаадалсаба. Нёдондо жэл А. Мункуев 58 ботого абажа түлжүүлһэн, 2200 ажалта үдэр олоһон байна.

Ажалта үдэртөө 18000 түхэриг мүнгэ, нилээд ехэ талха абаа. Гадна, нүхэр Мункуевта нэмэлтэ түлбэри болгон 10 поршоонхо үгтөө.

ЗАЛУУ ШАТАРШАН

Дульдургын дунда һургуулиин 2-дохи классай һурагша Доржо-Мидык Баирова һуралсалдаа илгархаһаа гадна, шатараар тон һайн наадана. Шатараар наадахадаа энэ басагантай тэнсэхэ басагад һургуулидань үгы юм. Һаяхан болоһон мүрысөөндэ залуу шатарша Табтанайн дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Валя Жамсаевае шүүгээ.

14400 ХУРЬГА ТҮЛЖҮҮЛБЭ

Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо Гунсун Дансаранова хонишоноор 25-дахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Энэ үе соогоо нүхэр Дансаранова 14400 хурьга абажа түлжүүлээ. Харууһалһан хонидһоонь 340 центнер нооһон хайшалагдаа.

Мүнөө нүхэр Дансарановада 1000 толгой эрье хонид даалгагданхай. Хонидойнь тамир һайн.

В. Аслезов.

Агын округ.

Олон хонин эхирлээ

Дугар Будаев Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо долоодохи жэлээ хонишоноор хүдэлжэ байна. Эдэ жэлнүүдтэ нүхэр Будаев хони хурьгадые харууһалха, эдеэлүүлхэ талаар нилээд дүй дүршэлтэй болоо. Мүнөө отарынь хонид хурьгалжа дүүрүүтэй байна. 387 эхэ хонидой 360 гараниинь хурьгалаа.

Хүшэ шадал һайнтайгаар ороондо ороод, тарган тобироор ондо орожо байһан хонид эхирлэнэ, зариманиинь гурбан хурьга гаргана. Мүнөө жэлдэ арба гаран хонин эхирлээ, гурбан хонин гурба-гурбан хурьга гаргаа.

Б. Цыренов.

НПКС-эй Бүхэхитадай комитедэй гурбадахи сесси боложо дүүрэбэ

Арадай политическэ консультативна соведэй Бүхэхитадай комитедэй гурбадахи сесси мартын 20-до Пекиндэ хаагдаа. Түгэсхэлэй заседани дээрэ политическэ резолюци, тэрэшэлэн НПКС-эй Бүхэхитадай комитедэй саг үргэлжэ хүдэлдэг комитедэй хүдэлмэри тухай резолюци, мүн үйлэдбэри ехэ болгохо тухай болон бусад шиидхэбэринүүд абтаа.

«Арадай дунда бии байһан дотоодын зүрисэлдөөнүүдые зүбөөр шиидхэхэ тухай» гэһэн КНР-эй Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай элидхэлые сесси зүб гэжэ тоолоно гээд политическэ резолюци соо хэлэгдэнэ. Мүн Азиин болон Европын 11 орондо ошожо ерэһэн тухай КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лайн элидхэл мүн лэ һайшаагдаа.

НПКС-эй Бүхэхитадай комитедэй гурбадахи сесси дээрэ элдэб асуудалнуудаар 287 дурадхал оруулагдаа. Эдэ дурадхалнуудые тусхай органууд хаража үзөөд, бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө таараха хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

НПКС-эй Бүхэхитадай комитедэй Түрүүлэгшэ Чжоу Энь-лай түгэсхэлэй үгэ хэлэжэ, сессиин хүдэлмэриин дүн согсолоо.

(ТАСС).

Венгриин Советскэ Республикын 38-дахи жэлэй ойе Венгридэ тэмдэглэбэ

Венгриин Советскэ Республикын тогтоогдоһоор 38-дахи жэлэй ойе Венгриин бүхы арад мартын 21-дэ урма баяртайгаар тэмдэглээ.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин болоһоор жэл хахад үнгэрөөд байхада, дэлхэй дээрэ хоёрдохи советскэ республика бии болоһон юм.

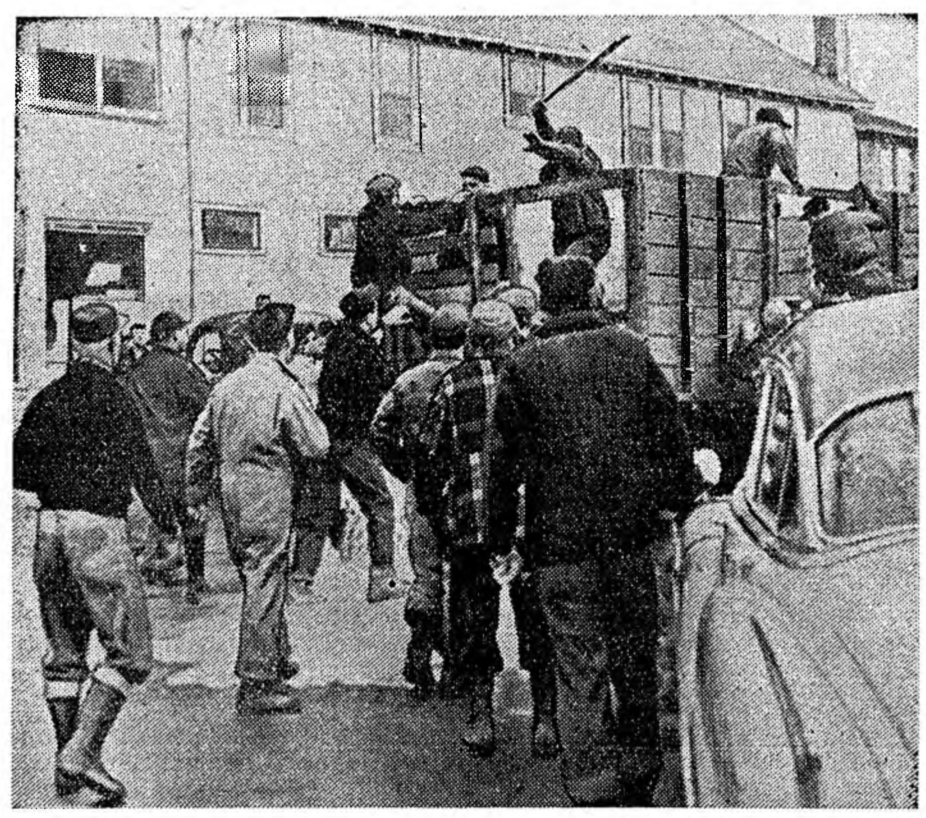
Венгриин Советскэ Республика, Венгриин арадай түүхэдэ анха түрүүшынхеэ капиталист, помещигүүдэй засагые унагаагаад, Венгриин яһатанай бэеэ даанхай байдалтай байхын түлөө Антантын добтологшодтой 133 үдэрэй туршада баатарлигаар тэмсэһэн байна.

Бела Куна, Тибор Самуэлли, Йене Ландлер болон бусадай хүтэлбэри доро коммунистнууд, зүүнэй үзэлые баримталдаг социалистнууд хүдэлмэришэн ангиие нэгэдүүлжэ, тиихэдэ социалистическэ революциие илалтада хүргэһэн юм.

Советскэ шэнэ пассажирска самолёт тухай Америкын хэблэл иигэжэ бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 21. (ТАСС). «Украина» гэжэ турбовинтнэ шэнэ пассажирска самолёт Советскэ Союзда бүтээгдэбэ гэһэн мэдээсэлые Америкын хэблэл ехээр һонирхон угтаа. Олон газетэнүүд советскэ самолёт тухай статья, мүн тэрэнэй зурагыень толилоо. «Холбоото Штадууд иимэ самолёт үшөө зохёогоо үды» гэжэ «Нью-Йорк Таймс» газетэ бэшэнэ. Энэ газетын бэшэһэнэй ёһоор, «Украинада» адлишуу «дүрбэн мотортой «Локхид электра» гэжэ Америкын самолёт оройдоол ерэхэ жэлэй эсэстэ бүтээгдэжэ болохо байна».

Гражданска реактивна авиациин ямараар хүгжэжэ байһан тухай тусхай статья «Ньюсуик» журналда толилогдоо. США-да, Англи болон Францида реактивна пассажирска самолёдууд аяар 1958 оной һүүл багаар бүтээгдэдэг болохо гэжэ тэрэ статья сооһоо харагдана.

Америкын Холбоото Штадуудай фермернүүд ажабайдалаа һайжаруулхын түлөө тэмсэнэ. Худалдадаг юумэнэйнгээ сэн дээшэлүүлэгты гэһэн эрилтэ тэдэнэр табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гурбан штадуудай фермернүүд худалдаа наймаанай компанинуудта юумэеэ худалдахаяа болёо. Тэдэнэр нюужа худалдахаяа абаашажа ябаһан. һү ашаһан грузовигые байлгаад байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

СССР-эй нүүрһэнэй промышленность ту[...] Англиин мэргэжэлт[...] иигэжэ мэдүүлбэ[...]

ЛОНДОН, мартын 21. (Т[...] Нүүрһэнэй асуудал эрхилдэг[...]ческэ мисси 1956 оной май[...] һарада Советскэ Союз ерэһэ[...]гаа. Энэ мисси «СССР-эй нүүр[...] промышленность тухай» гэһэ[...]шагтай элидхэл толилоо.

СССР-эй нүүрһэнэй промы[...]ностьда туйлагдаһан техническ[...]жалтанууд тэдэниие ехээр га[...]лаа гэжэ 107 хуудаһан дээрэ[...]дэһэн энэ элидхэл сооһоо хар[...]на.

Шэнэ машинануудые бүтэ[...] мүн нүүрһэ малтан абаха шэнэ[...] методуудые зохёолгодо СС[...] организацинууд анхаралаа[...] хандуулна гэжэ элидхэл соо[...]лон тэмдэглэгдэнэ.

Тэрэшэлэн нүүрһэнэй промы[...]ностиин мэргэжэлтэдые Сов[...] Союзай олоор, һайнаар бэлэ[...] байһыень миссиин гэшүүд ехэ[...]хаба. «Нүүрһэ малтан абаха т[...] научно-шэнжэлэлгын ехэ хүд[...] СССР-тэ ябуулагдана» гэжэ[...]нэр тэмдэглээ. Горно промы[...]ностиин научно-шэнжэлэлгын[...]низацинууд нүүрһэнэй шахта[...]тай нягта холбоотой байһые[...]дэнэр лэ мүн гайхаһан байна[...]зар доро һайн гэрэл оруулаг[...] тухай, тиихэдэ бүрүүл гэр[...] байһан дээрэһээ Баруун Евр[...] илангаяа дайралдадаг нистаг[...]жэ нюдэнэй үбшөөр СССР-эй[...] нягуудай үбдэдэггүй байһа[...]хайнь тэдэнэр мэдүүлээ.

Гэхэтэй хамта, советскэ нү[...]нэй промышленность тушаа Анг[...] мэргэжэлтэд хэдэн шүүмжэл[...]дые хээ. Тусхайлбал, шахта[...] өөһэдынгөө электростанци үгы[...]жа, ниитын сетьһээ энерги аб[...] байһаниинь муу гэжэ тэдэнэр[...]дэглэнэ.

Эйзенхауэр Даллес хо[...] Бермуд арал ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 21. (ТА[...] Ассошиэйтед пресс агентствы[...] дээсэһэнэй ёһоор Англиин прем[...] министр Макмиллантай хэлсэ[...] хэеэ США-гэй президент Эй[...]хауэр Бермуд арал үсэг[...] ерээ. Мүн тэрэ үдэр Бермуд ер[...] США-гэй гүрэнэй секретарь Да[...] хэлсээндэ хабаадаха.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

★ Хомс городой хажуу[...] нефть болбосоруулдаг зав[...] бариха тухай хэлсээ Сири[...] правительство Чехословак[...]тай хээ. Энэ завод бариха[...]лаар конкурс соносхогдо[...] гадаадын долоон фирмэ—Б[...]руун Германиин, Англи[...] Америкын болон Итали[...] фирмэнүүд хабаадалсажа, Ч[...]хословакиин «Техноэкспор[...] гэжэ организацида захил х[...] гэжэ шиидхэгдэһэн байна.

★ Мартын 20-до Япон[...] сүүд Америкын солдадые с[...] залха гэжэ шиидхээ. Энэ с[...]дат япон басагые тоно[...] алаа гэжэ гэмнэгдэһэн бай[...] Японой сүүд Америкын эр[...]тэниие анха түрүүшынхеэ с[...] залха шиидхэбэри гаргаба[...]жэ Японой «Асахи» газ[...] тэмдэглэнэ.

★ ДРВ Чехословакиин ре[...]публика хоёрой хоорон[...] культурна холбоо байгуул[...] тухай хэлсээндэ мартын 20-[...] Ханойдо гар табигдаа. Таб[...] жэлэй туршада байхаар ба[...]лагдаһан энэ хэлсээнэй ёһо[...] хэлсээндэ хабаадагшад нау[...]на документнүүдээ андал[...] абалсаха, наукын, культур[...] гэгээрэлэй, спортын бо[...] физкультурын ажал-ябуул[...]шадые, мүн студентнүүд[...] бэе бэедээ эльгээлсэхэ ёһото[...]

★ Югославиин гүйсэдх[...] союзна вечын түрүүлэгш[...] орлогшо Светозар Вукма[...]вич гэгшэ президент Насер[...] уряалаар мартын 20-до Е[...]пет мордобо гэжэ Белград[...] мэдээсээ. С. Вукманович Е[...]педээр ябаһанайнгаа һүүлэ[...] өөрын хэрэгээр Сири, Ли[...] ошохо юм.

★ Суданай премьер-минис[...] Абдулла Халиль, Гадаад[...] хэрэгүүдэй министр Мух[...]мед Ахмед Махгуб г[...]шэд гүрэн түрын хэрэг[...] мартын 19-дэ Саудовска Ар[...]ви мордоо. Тэдэнэр мүн Ира[...] Кувейт, Сири, Ливан, Иорд[...]ни, Египет ошохо юм.

★ Чехословакиин республи[...]ка Польшын арадай республи[...]ка хоёрой хоорондо 1957 он[...] наймаа хэхэ тухай хэлсээ[...] Прагада мартын 20-до гар т[...]бигдаа.

(ТАСС).

Япон арад атомна дайнай аюулда эсэргүүгээр тэмсэнэ

Американска империализм хадаа эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр шэнэ дайнда бэлдэхэдээ ээрхэг түримхэй түсэбэйнгөө ёһоор Японд иланга ехэ анхарал табина. Юуб гэхэдэ, Советскэ Союзай, Хитадай зүүн хилэнүүдтэ Япон илангаяа дүтэ байдаг. Эгээл иимэһээ США Японие Зүүн Азидахи сэрэгэй гол плацдарм болгоо. Японд байгуулагдаһан Америкын сэрэгэй базанууд ямар нэгэн бусад гүрэнүүдтэ байгуулагдаһан базануудта орходоо олон юм. Үнгэрэгшэ жэлэй ноябрьда Японд абтаһан тусхай мэдээнэй ёһоор, Японой газарта бүхы дээрээ Америкын 700 гаран аэродромууд, далайн сэрэгэй базанууд, полигонууд, радарна станцинууд, мүн сэрэгэй бусадшье барилганууд түхеэрэгдэнхэй.

Япон манай «Шэнгэдэггүй авианосец» гээшэ гэжэ Америкын сэрэгэйхид һэнгэргүйгээр нэрлэдэг юм. Японой аралнуудта байгуулагдаһан олон тоото аэродромуудта Америкын агаарай сэрэгэй томо томо соединенинүүд саг үргэлжэ байрлана. Тэдэ соединенинүүд 750 самолёдһоо, 50 мянган сэрэгшэдһээ бүридэнэ. Японд байһан американска бүхы сэрэгшэдэйнь тоо 100 мянга гаран болоно.

США-гэй сэрэгэй зургаан болохо Пентагоной стратегүүд Япондохи базануудые хэрэглэхэ байһан тухайгаа нюунагүй. Эдэ стратегүүд хэдэн дахин һайрхуу үгэ хэлэхэдээ Советскэ Сибириин, Хитадай томо томо городуудые Япондохи базануудһаа бомбодохо байһан тухайгаа мэдүүлээ. Япон аралнуудһаа американска авиациин хайшан гэжэ атомна бомбонуудые хаяха байһан тухай тодорхой мэдээсэлнүүд Америкын хархис журналнуудта олон дахин толилогдоо. Атомна харюу сохилто абажа, Японой плацдармын үгы хэгдэтэр Японд байрлаһан американска бомбардировщигууд ядерна хэды бомбонуудые хаяжа үрдихэб гэжэ генералай мундир үмдэһэн шуһа мяхашад тооложо үзэһэн юм. Водородно 5 бомбын хаягдахада Японһоо юушье үлэхэгүй юм гэжэ тэдэнэр багсаагаа.

Японие Холбоото Штадуудай атомна түрүү плацдарм болгохо тушаа бэлэдхэл хэгдэһээр үнинэй юм. Япондохи США-гэй базануудта 1955 оной һүүлээр «Онест Джон» гэжэ американска ракетнэ түхеэрэлгэнүүд асарагдаа һэн. Эдэ түхеэрэлгэнүүдһээ атомна ракедуудые табихаар хараалһан байгаа. Цитосе городой дэргэдэ (Хоккайдо арал), Отаканда (Ямагата префектура), Центральна Япондохи Фудзияма гэжэ Японой суута хадын дэргэдэ байрладаг Америкын базануудта, тэрэшэлэн США-гэй бусадшье базануудта атомна эдэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Америкын сэрэгэй засагаархид дээрэ дурсагдаһан газарнуудта тусхай талмайнуудые түхеэрээ, американска сэрэгэйхид «Онест Джон» гэдэг һуралсалай ракедуудые тэндэһээ хаяа гэжэ мэдээсэгдээ һэн.

Японие атомна плацдарм болгохо гэһэн США-гэй һанаашалгадань Японой бүхы ажалшад шанга харюу үгэнэ. Сэрэгэй базануудай дэргэдэ байһан хүн зон илангаяа шанга харюу сохилто хэнэ. Жэшээнь, Сунакава гэжэ һуурин газарай дэргэдэхи Тацикава гэжэ американска базые үргэдхэхэ гэхэдэнь, тэндэхи ажалшад шанга харюу үгөө.

Сунакавадахи хүн зоной үсэд шанга тэмсэлые ороной ажалшад халуунаар дэмжээ. Японой правительство энээниие харaадаа абажа, авиабазые үргэдхэхэ тухай Америкын эрилтые буруушааха баатай болоо һэн.

Атомна, водородно буу зэбсэгые хорихын түлөө тэмсэхэ, национальна соведэй конференци Японой столицада үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багта нээгдэһэн байгаа. Тэрэ конференци атомна, водородно буу зэбсэг хорихо асуудал зүбшэн хэлсэхэ зуураа, Японд ядерна зэбсэг асарха ябадалые заатагүй хорихо гэһэн эрилтэ правительствынгаа үмэнэ табиһан юм. Американска сэрэгэй базануудта эсэргүү национальна соведэй зүблөөн тэрэ үедэ Токиодо нэгэн доро зарлагдаа һэн.

Американска атомна тусхай частьнуудые Японд байлгаха гэжэ США-гэй правительствын зохёоһон нюуса түсэбые япон арад 1957 оной эхеэр мэдэхэдээ ехээр дураа гутаһан байна. Японд байха американска атомна тусхай частьнууд ракетнэ, холо буудадаг зэбсэгээр хангагдахаар хараалагдана. Америкынхид ондоо оронуудай газар дээрэ, тусхайлбал, Японд атомна тусхай частьнуудые байлгаха гэһэн түсэб зохёоходоо, хэрбээ атомна дайнай болоо һаань, харюу сохилтые бусад оронуудта буулгаха зорилготой байгаа.

Америкынхидэй хорото һэдэлгыень дуулахадаа Японой олониитэ ехээр зэбүүрхэһэн байна.

Атомна, водородно буу зэбсэг хорихын түлөө тэмсэхэ национальна соведэй генеральна секретарь Каору Ясуи Японой олониитын һанал бодолые баримталан иигэжэ мэдүүлээ: «Японд американска атомна частьнуудые байлгаха гэһэн элдэб һэдэлгэнүүдтэй япон арад шангаар тэмсэхэ юм». «Асахи» гэжэ японско газетэ дураа гутан иигэжэ бэшээ һэн: «Атомна бомбын аюулда дайрагдаһан манай арад дахин тиимэ аюулда дайрагдаха дурагүй байна. США-гэй правительство энээниие хараадаа абаха зэргэтэй».

1957 оной январиин 24-нэй ТАСС-эй мэдээсэлые Японой олониитэ һонирхон уншаа. Тэрэ мэдүүлгэ доторнь иигэжэ хэлэгдэһэн юм: «дээрэ хэлэгдэһэн американска түсэбүүдые бэелүүлһэн хойшолонгуудай түлөө гансашье США-гэй правительство харюусаха бэшэ, харин өөрынгөө гүрэнэй газар дээрэ атомна плацдарм байгуулха зүбшөөлөө үгэһэн правительствонуудшье зэмэтэй болохо байна». Энэ һануулгыень Японой консервативна хэблэлшье тэмдэглэхэ баатай болоһон юм.

Иимэ ушар байдалай тохёолдоод байхада Японой правительство зүб шиидхэбэри абаха баатай болоо һэн. Министрнүүдэй кабинедэй генеральна секретарь Исида иигэжэ мэдүүлһэн байна: «Японой газар дээрэ американска атомна буу зэбсэгые байлгахагүй гэжэ Японой правительство оролдоно, Японие атомна дайнда хабаадуулхагүй гэжэ али бүхы арга бэдэрнэ».

Японой правительство оронойнгоо олониитын эрилтые хараадаа абажа, февралиин 8-да иимэ тусхай мэдүүлгэ хэхэ баатай болоһон байна: «Атомна буу зэбсэгээр хангагдаһан американска частьнуудые Японой газар дээрэ байлгагты гэжэ США-гэй Японд хэрбээ хандаа һаань, Японой правительство буруушааха юм».

В. Никольский.

Редакторай орлогш[...] О. ГОМБОЕВ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 09380. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 133[...]